

Onderzoek sportdeelname

gemeente Soest 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Onderzoeksopzet en achtergrondinformatie	4
3. Resultaten	5
3.1 Respons	5
3.2 Resultaten jeugd	6
3.3 Resultaten jongeren	19
3.4 Resultaten volwassenen	29
Samenvatting	39
Literatuurlijst	44
Bijlage 1: Overzicht sportdeelname volwassenen van verschillende doelgroepen.	45

Colofon

Titel: Onderzoek
sportdeelname
gemeente Soest

Auteur: Sportscan

Met dank aan inwoners
van de gemeente Soest,
directie en leerkrachten
basis- en voortgezet-
onderwijs.

Begeleiding onderzoek:
Marlon van Zal

Gemeente Soest
www.soest.nl

Sportscan:
www.sportscan.nl
Popovstraat 56
8013 RK Zwolle
telefoon (038) 422 71 68

1 Inleiding

Sinds 2012 heeft de gemeente Soest diverse en verschillende sportstimuleringsactiviteiten ingezet in het kader van de breedtesportimpuls en vervolgens in 2008 vanuit de impuls brede scholen sport en cultuur (de sportimpuls). Met behulp van beide rijksbijdragen van VWS zijn verschillende projecten ingezet voor de inwoners van Soest. Om uitspraak te kunnen doen over de effecten van de projecten en activiteiten worden sinds 2005 regelmatig sportdeelname onderzoeken uitgevoerd. Enerzijds om de effecten van projecten en activiteiten (bijvoorbeeld van de combinatiefunctionarissen) te meten, anderzijds als bron voor vervolgbeleid. Dit onderzoek in 2013 bood gelegenheid om aanvullende vragen te stellen.

Demografische gegevens gemeente Soest

De gemeente Soest heeft een oppervlakte van 46 vierkante kilometer en een inwoneraantal van 45.519 (gemeente Soest, peildatum 1 januari 2013). Soest wordt verdeeld in acht wijken: 't Hart-Soestdijk, Klarwater, Boerenstreek, de Eng-Soest Midden, Smitsveen, Overhees, Soest-Zuid en Soesterberg

Sportaanbieders en sportvoorzieningen

In de gemeente Soest organiseren meer dan 75 sportaanbieders (van sportverenigingen tot sportscholen en maneges) het sportaanbod voor jong en oud in de gemeente. In Soest zijn diverse sportvoorzieningen zoals; atletiekbaan, mountainbikecircuit, skateboardbaan (met fun ramp), gymnastieklokalen en sportzalen, handbalveld, handboogschietaccommodatie, hockeypark, honkbalveld, jeu de boulessterrein, korfbalvelden, manege, zwemcomplex, tenniscentrum, squashcentrum, skibaan, trimbaan en voetbalvelden die het sporten voor mensen in Soest binnen handbereik brengen.

Leeswijzer

Dit rapport is vrij uitgebreid. De verzamelde data leveren de gemeente Soest een grote hoeveelheid data op die kan worden gebruikt voor de ontwikkeling van toekomstige beleidsplannen en evaluaties. Gepoogd is om de meest relevante resultaten te presenteren. Centraal staan de omschreven onderzoeksvragen. Per onderzoeksgroep (basisschooljeugd, jongeren en volwassenen) zijn de resultaten beschreven. Deze paragrafen zijn afzonderlijk te lezen. Voor die lezer die slechts de belangrijkste conclusies wil lezen, kan volstaan met het lezen van de samenvatting.

2 Onderzoeksopzet en achtergrondinformatie

De onderzoeksopzet in 2013 is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Wederom zijn dezelfde drie doelgroepen benaderd. Ook in 2013 konden volwassenen en jongeren de lijst ook via het internet benaderen. Hierdoor is tegemoet gekomen aan de wensen van inwoners en was bovendien een kostenbesparing mogelijk.

Door de eenduidigheid van onderzoeksvragen en -methoden zijn de cijfers goed vergelijkbaar met die van 2008 en 2005. Het is wel belangrijk om op te merken dat verschillen tussen de cijfers niet eenduidig kunnen worden toegeschreven aan slechts de uitvoering van projecten en activiteiten. Daarvoor spelen te veel variabelen een complexe rol, waarvan hun gewicht lang niet altijd duidelijk is. De onderzoeksopzet voldoet aan de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) waardoor vervolgmetingen en vergelijking met landelijke cijfers mogelijk wordt.

Onderzoeksvragen

Sportscan heeft een voorstel geschreven voor het uitvoeren van een sportdeelnameonderzoek. De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd.

- Wat is de sportdeelname in de gemeente Soest, uitgesplitst naar leeftijd, wijk, tak van sport en organisatiegraad (vereniging, sportschool, ongeorganiseerd)?
- Wat is de frequentie waarmee inwoners van de gemeente Soest aan sport doen?
- Wat zijn voornaamste drempels om niet aan sport te doen?
- In welke mate komt overgewicht voor in de gemeente Soest?

Onderzoeksmethoden

Om te beginnen is een korte analyse van beschikbare rapporten over gezondheid en actieve leefstijl van inwoners van de gemeente Soest uitgevoerd. De onderzoeksopzet is verder kwantitatief van aard. Per doelgroep hieronder een korte omschrijvingen van de onderzoeksmethode.

- Leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 van 17 van de 20 basisscholen (n=2.193) vulden de vragenlijst op school schriftelijk in.
- Een willekeurig gekozen groep van ongeveer 2.000 jongeren tussen de 12 en 18 jaar ontvingen thuis per post een kaart met een QR code en het internetadres van de vragenlijst. Daarnaast is de vragenlijst op het Grifland tijdens de lessen lichamelijke opvoeding klassikaal uitgedeeld.
- Een willekeurig gekozen groep van 9.600 inwoners (8 wijken met 1.200 respondenten) tussen de 18 en 75 jaar ontving de vragenlijst thuis per post. Men koos zelf voor de papieren of de interneteditie.
- Er is geen non-respons onderzoek uitgevoerd.

Sinds juni 2000 is de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek beschikbaar (RSO). De RSO is een standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname. De vragenlijst voor volwassenen en jongeren is overeenkomstig de RSO opgesteld. Het gebruik van de RSO maakt vergelijk met andere onderzoeken mogelijk. Voor de basisschooljeugd is gebruik gemaakt van een standaardvragenlijst die in 1996 is ontwikkeld vanuit de samenwerking tussen NOC*NSF en IOS. Deze laatste vragenlijst is door Sportscan in meer dan 52 gemeenten afgenomen (zie ook www.sportscan.nl/sportweter.pdf)

3 Resultaten

Voor dit onderzoek zijn drie te onderscheiden onderzoeksgroepen (basisschooljeugd, jongeren en volwassenen) benaderd. De resultaten worden in dit rapport per onderzoeksgroep gepresenteerd. In paragraaf 3.2 de resultaten van de basisschooljeugd, in 3.3 die van jongeren en in 3.4 die van volwassenen.

3.1 Respons

De lijsten voor jongeren en volwassenen zijn per post aan het huisadres verzonden. De lijst voor het basisonderwijs is via de scholen verspreid. Onvolledig ingevulde vragenlijsten en vragenlijsten van respondenten van buiten de gemeente (basisonderwijs) zijn niet meegenomen.

Tabel 1 Overzicht respons

Onderzoeksgroep	Verzonden	Retour	Respons (Perc.)
Volwassenen	9600	2312	24%
Jongeren voortgezet onderwijs	2000	526	26%
Jeugd via basisscholen	2193	1604	73%
Totaal	13793	4442	32%

In totaal zijn 13.793 personen uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. Uiteindelijk konden van 4.442 respondenten de antwoorden worden verwerkt. De respons onder volwassenen bedraagt 24% (in 2008 nog 26%). De respons onder jongeren was 26%. Eén op de vier jongeren reageerde op het verzoek. De leerkrachten van het basisonderwijs werkten mee, op drie scholen na: de Daniëlschool, de Buut en de Achtbaan. Daardoor werd 73% van de doelgroep bereikt. De respons onder jongeren en volwassenen is voldoende voor een representatief beeld van de sportdeelname in de gemeente Soest.

3.2 Resultaten jeugd

Zeventien van de twintig basisscholen in de gemeente Soest werkten mee aan dit onderzoek. Leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 ontvingen een lijst met 26 voornamelijk gesloten vragen. In totaal zijn 1.604 bruikbare vragenlijsten teruggekomen. Daarmee is 73% van de doelgroep bereikt.

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 795 jongens en 805 meisjes (4 onbekend). De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 9,6 jaar. De jongste 7 (40 respondenten). De oudste 13 (1 respondent). 97% van de respondenten is in Nederland geboren. Daarnaast zijn 55 respondenten buiten Nederland geboren. Van 295 respondenten is één of meerdere ouders buiten Nederland geboren. Daarmee zijn er onder de respondenten 348 allochtonen (22%).

Sportdeelname van jeugd

Om de sportdeelname van de kinderen te meten is de vraag gesteld of ze buiten de gymlessen nog aan sport doen. Daarbij is een 'ruime' definitie van sport aangehouden. De meeste sporten die door NOC*NSF worden vertegenwoordigd zijn geregistreerd.

Sporten kan georganiseerd, anders georganiseerd of niet-georganiseerd plaatsvinden. De frequentie van sportbeoefening is grotendeels buiten beschouwing gelaten. Daar waar kinderen aangaven lid te zijn van een sportvereniging wordt, om het kind als sporter aan te merken, niet verder gekeken naar de frequentie van sportbeoefening. Daar waar een kind aankruist slechts in andere verbanden te sporten is een frequentie van minimaal één keer per week, gedurende minimaal een half uur aangehouden.

Tabel 2 Overzicht sportdeelname per onderzoeksjaar

Sporters 2013		Niet- sporters 2013		Sportdeel-name 2008	Sportdeel-name 2005
Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Perc.	Perc.
1379	86	225	14	86	87

86% van de jeugd doet buiten de gymlessen aan sport. Jongens doen meer aan sport doen dan meisjes (88% om 84%). De sportdeelname fluctueert met de leeftijd. De sportdeelname onder achtjarigen is 82%, onder negenjarigen 87%, onder tienjarigen 87%, onder elfjarigen 87% en onder twaalfjarigen tenslotte 83%. In 2008 deed ook 86% van de jeugd aan sport en was er een vergelijkbaar verschil tussen jongens en meisjes. Voor een overzicht van sportdeelnamecijfers in andere gemeenten bij dezelfde doelgroep wordt verwezen naar www.sportscan.nl/sportweter.pdf. In vergelijking met andere gemeenten in Nederland scoort Soest met 86% iets hoger dan het gemiddelde.

In tabel drie een overzicht van de sportdeelname in procenten onder autochtonen en allochtonen.

Tabel 3 Overzicht sportdeelname onder autochtonen en allochtonen

Autochtonen		Allochtonen		Sportdeelname 2008 (allochtonen)	Sportdeelname 2005 (allochtonen)
Sporters	Niet-sporters	Sporters	Niet-sporters	Perc.	Perc.
89	11	76	24	75	74

Allochtonen (kinderen die zelf of waarvan één van de ouders in het buitenland zijn geboren) doen in Soest minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 76% om 89%.

De sportdeelname van allochtonen neemt elk onderzoeksjaar met 1% toe maar blijft aanmerkelijk lager dan de sportdeelname van autochtonen.

De sportdeelname kan ook berekend worden op wijkniveau. In tabel vier een overzicht van de sportdeelname per wijk in vergelijking met 2008 en 2005.

Tabel 4 Overzicht sportdeelname per wijk

Wijk	Percentage 2013	Percentage 2008	Percentage 2005
't Hart-Soestdijk, (n=233)	89	90	92
Klaarwater (n=29)	90	89	91
Boerenstreek (n=129)	87	90	81
de Eng-Soest Midden (n=229)	87	82	76
Smitsveen (n=159)	71	75	76
Overhees (n=232)	90	81	88
Soest-Zuid (n=272)	93	91	92
Soesterberg (n=214)	83	87	88
Totaal	86	86	87

De sportdeelname per wijk toont verschillen. Dit zagen we in 2005 en in 2008 ook al. In de meeste wijken is de sportdeelname redelijk vergelijkbaar met eerdere onderzoeksjaren. In de wijk Smitsveen is de sportdeelname in alle onderzoeksjaren het laagst en in Soest-Zuid het hoogst. In de volgende tabel een overzicht van de sportdeelname en de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) per school.

Tabel 5 Overzicht sportdeelname per school

School	Sportdeel- name 2013	Sportdeel- name 2008	Sportdeel- name 2005	NNGB 2013	NNGB 2008
Eerste van der Huchtschool (Paulus Potter)	93	91	89	74	55
Ludgerusschool	93	94	97	71	64
De Werveling	92	90	89	61	51
De Insingerschool	91	92	86	55	53
De Wegwijzer	91	85	94	60	52
De Driesprong	90	95	98	60	45
Tweede van der Huchtschool (Overhees)	88	78	86	53	46
Pr. Willem Alexander	87	82	88	67	65
Montessorischool	87	96	90	42	60
Sint Carolusschool	86	86	85	65	49
De Bron	86	82	90	57	62
De Postiljon	85	87	92	42	54
Derde van der Huchtschool (Valeriaanstraat)	84	70	83	60	50
Da Costaschool	84	92	87	48	62
De Startbaan (in 2005 Wethouder de Haan)	69	79	81	75	32
Prof. J. Waterinkschool	59	78	80	55	31
De Egelantier	49	63	38	67	60
Daniëlschool	n.b.	100 *	50	n.b.	67*
De Buut	n.b.	58	65	n.b.	39
De Achtbaan	n.b.	96	93	n.b.	39
Totaal	86	86	87	60	53

* slechts drie respondenten

Op zes scholen is de sportdeelname 90% of hoger. De verschillen met de onderzoeken in 2008 en 2005 zijn klein. Drie scholen werkten dit jaar niet mee aan het onderzoek. De grootste progressie maken de Tweede en de Derde van der Huchtscholen (toename 10% en 14%). Laatstgenoemde twee scholen en ook de Eerste van der Huchtschool zijn door de KVLO benoemd als 'Sportactieve scholen'.

De Beweegnorm (of NNGB, zie ook pagina 16) wordt op de Montessorischool, de Postiljon en op de da Costaschool nog niet door de helft van de respondenten gehaald. De NNGB wordt op de Startbaan door het hoogste percentage kinderen gehaald (75%). In de wijken Klarwater (48%) en Smitsveen (55%) wordt de Beweegnorm evenals in 2008 het minst gehaald.

Waar wordt gesport?

Ook is gekeken naar de sportvorm (in welk verband doen de leerlingen aan sport). Dit kan zijn bij een sportvereniging, bij een wijk- of buurtvereniging, ergens anders georganiseerd (sportschool, dansschool, manege) of niet-georganiseerd (op een pleintje met vrienden, zwemmen, schaatsen). De leerlingen konden meerdere antwoorden aankruisen, waardoor het percentage boven de 100% uitkomt. In de kolommen rechts een overzicht van deze gegevens in 2008 en in 2005.

Tabel 6 Sportvorm

Sportvorm	Aantal	Perc. 2013 (sporters n=1379)	Perc. 2008	Perc. 2005
Sportvereniging	1135	82	82	76
Niet-georganiseerd (pleintje met vrienden, zwemmen, schaatsen)	429	31	30	35
Ergens anders (sportschool, dansschool, manege, fitnesscentrum)	360	26	23	25
Wijk- of buurtvereniging	36	3	2	3
Naschoolse opvang (BOS) of combifunctionaris	115	8	3	n.b.

82% van de sporters doet aan sport bij een vereniging (in 2008 ook 82% en in 2005 76%). De sportvereniging blijft daarmee veruit de belangrijkste aanbieder van sport. 71% van de kinderen sport bij een sportvereniging. Het percentage sporters dat (tevens) niet-georganiseerd sport bedraagt 31%. Ruim één op de vier sporters, sport ergens anders (bij een sportschool, dansschool of manege). Slechts 3% van de sporters doet dit bij een wijk- of buurtvereniging. 8% sport bij de naschoolse opvang (BSO) of bij activiteiten van de combinatiefunctionaris. Deze laatste optie is in 2005 niet geboden.

Tak van sport

Leerlingen noemden zelf (maximaal twee) sporten die ze het meest beoefenen. In de derde kolom de 'sportomvang', het gemiddeld aantal uren dat de tak van sport beoefend wordt. In de kolom rechts 'sporthistorie' het gemiddeld aantal jaren dat de sport beoefend wordt.

Tabel 7 Overzicht beoefende sporten, sportomvang en sporthistorie van de basisschooljeugd in Soest

Sport	Aantal keren genoemd 2013	Aantal keren genoemd in 2008	Sportomvang (in uren per week)	Sporthistorie (in jaren)
Voetbal	503	435	3,2	2,9
Hockey	270	235	3,1	2,9
Tennis	171	205	1,5	2,3
Vecht- en verdedigingssporten	154	146	1,5	2,0
Paardrijden	139	123	1,9	2,2
Danssport	137	147	1,4	2,2
Gymnastiek/turnen	118	99	1,9	2,1
Zwemmen	109	106	2,1	2,3
Atletiek	52	63	2,7	2,0
Volleybal	45	68	2,2	1,7
Hardlopen	25	15	1,7	1,5
Basketball	25	30	2,9	2,2
Tafeltennis	20	19	2,9	1,2
Schaatsen	20	39	1,8	2,5
Badminton	19	42	2,4	2,2
Skaten/skeeleren	18	10	2,4	2,3
Fitness	17	10	1,3	1,6
Wielrennen	12	1	2,7	1,7
Korfbal	12	17	1,8	1,7
Golf	9	7	3,2	2,5
Honk- en softball	9	19	3,2	2,7
Skiën/langlaufen/ snowboarden	8	37	2,1	2,5
Motorsport	6	6	5,1	2,6
Watersport zeilen/ surfen	3	3	1,8	1,5
Handbal	3	28	1,2	2,7
Schietsport	2	3	2,3	1,3
Kanovaren	1	1	2,5	0,5
Duiksport	1	2	2,0	1,2
Squash	1	0	1,0	2,0
Schaken	1	5	2,0	4,0
Totaal	1910	1917	2,49	2,48

1379 sporters konden aangeven welke sport(en) (maximaal twee) ze beoefenen. Er zijn op die wijze 1910 'sporten' geregistreerd. Veruit de meeste respondenten doen aan voetbal (435), gevolgd door hockey (270), tennis (171), vecht- en verdedigingsporten (154), paardensport (139) en zesde danssport (137). De top zes in 2008 was vergelijkbaar: voetbal, hockey, tennis, danssport, vecht- en verdedigingsporten en paardensport. Top zes 2005: voetbal, tennis, hockey, danssport, vecht- en verdedigingsporten en paardensport.

Gemiddeld wordt er bijna tweeënhalf uur per week aan sport gedaan. Voetballers zijn gemiddeld de meeste tijd kwijt (ruim drie uur) met het beoefenen van hun sport. Kort daarachter volgen de hockeyers (3,1) en basketballers (2,9). Uit de additionele vraag hoeveel keer ze de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport hebben blijkt een gemiddelde van 121 keer per jaar (ruim vaker dan 2x per week). De meeste kinderen sporten 4x per maand. 8 kinderen geven aan elke dag te sporten. In 2008 ging het om 113 keer per jaar en in 2005 om 116 keer per jaar.

Gemiddeld zijn de sporters bijna tweeënhalf jaar geleden begonnen met sporten. Van de sporten met meer dan 10 beoefenaars worden voetbal en hockey het langst gedaan 2,9 jaar. In vergelijking met 2005 worden er derhalve iets meer minuten per week aan sport besteed en duurt de sportcarrière iets korter.

Opmerking: bij bovengenoemde gemiddelden is alleen rekening gehouden met sporten met tien of meer respondenten, dit om een te grote invloed van uitschieters te voorkomen.

Motieven voor sportdeelname

Motieven om aan sport te doen zijn divers. Gezondheidsmotieven (o.a. je word er fit van) en sociale motieven (o.a. het is gezellig om te doen) worden vaak genoemd als reden om aan sport te doen. Kinderen kunnen worden aangesproken op deze motieven om ze te motiveren voor sportief gedrag. De leerlingen konden kiezen uit 12 redenen waarom ze aan sport doen. Ze mochten maximaal 5 redenen aankruisen. Worden er meer redenen genoemd dan zijn willekeurig redenen verwijderd.

Tabel 8 Overzicht redenen om aan sport te doen

Reden	Aantal en perc. (n=1379)	Perc. 2008	Perc. 2005
Ik vind de sport heel leuk (i)	1224 (89)	86	83
Ik ben goed in deze sport (i)	860 (62)	56	50
Sport is goed voor je conditie (g)	804 (58)	59	63
Ik word er lekker fit van (g)	778 (56)	53	51
Mijn ouders vinden het goed voor me dat ik sport (s)	558 (40)	36	33
Er zitten leuke kinderen op (s)	528 (38)	34	28
Om me lekker uit te leven (i)	426 (31)	29	24
Ik vind het leuk om goed in mijn sport te presteren (i)	386 (28)	23	25
Sport is goed voor je figuur (g)	302 (22)	25	25
Er worden naast de sport ook andere leuke dingen gedaan (s)	278 (20)	19	20
Sport is lekker dicht in de buurt (s)	255 (18)	13	10
Sport is goed voor je hart (g)	223 (16)	15	16

'Ik vind de sport heel leuk' is voor 89% van de sporters reden om aan sport te doen. Als tweede wordt genoemd 'Ik ben goed in deze sport' met 62% en als derde 'Sport is goed voor je conditie' met 58%. Ook de reden 'Ik word er lekker fit van' scoort hoog met 56%. Deze vier motieven scoren elk onderzoeksjaar het hoogst.

Bovengenoemde 12 motieven om aan sport te doen kunnen gerubriceerd worden in een drietal dimensies (van elke 4 motieven). Er zijn drie dimensies te onderscheiden: de intrinsiek/fysieke dimensie (i), de sociaal/emotionele- 9s) en de gezondheidsdimensie (g).

Tabel 9 Overzicht dimensies om aan sport te doen (zie ook tabel 11)

Dimensie	Aantal	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Intrinsiek/fysiek	2896	44	43	42
Gezondheid	2107	32	34	37
Sociaal/emotioneel	1619	24	23	21
Totaal	6622	100	100	100

Intrinsieke/fysieke motieven zijn voor 44% van de respondenten reden om aan sport te doen. Gezondheidsmotieven scoren 32%. De sociaal/emotionele dimensie is voor 24% reden om aan sport te doen. Ten opzichte van 2008 en 2005 lijken gezondheidsmotieven minder belangrijk te worden.

Evenzo zijn er natuurlijk motieven om niet aan sport te doen. Ze konden kiezen uit 12 redenen, waarvan ze er maximaal vijf mochten aankruisen.

Tabel 10 Overzicht redenen om niet aan sport te doen

Reden	Aantal en perc. (n=225)	Perc. 2008	Perc. 2005
Ik vind andere dingen leuker om te doen (i)	55 (24)	19	32
Ik kan niet op de tijden dat er trainingen/wedstrijden zijn (e)	20 (9)	6	12
Ik vind trainingen/wedstrijdjes niet leuk (i)	20 (9)	9	15
Het kost te veel geld (e)	17 (8)	8	17
Ik kan niet goed sporten (i)	13 (6)	3	11
Mijn ouders/broertjes zusjes doen ook niet aan sport (s)	12 (5)	4	13
Ik moet nog heel lang wachten om lid te worden (e)	11 (5)	6	12
Ik heb geen vrienden/vriendinnen die met mij mee willen (s)	11 (5)	5	9
Ik mag niet sporten van mijn ouders (s)	5 (2)	1	5
Ik vind mijn conditie niet belangrijk (g)	4 (2)	2	3
Ik vind het niet belangrijk om fit te zijn (g)	4 (2)	3	3
Ik mag niet sporten van de dokter (g)	0 (0)	1	1

De meest genoemde reden om niet aan sport te doen is evenals in 2008 en 2005: 'Ik vind andere dingen leuker om te doen'. Sport moet concurreren met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Als tweede word genoemd 'Ik vind trainingen/wedstrijdjes niet leuk' en 'Ik kan niet op de tijden dat er trainingen/ wedstrijden zijn'.

De 12 genoemde redenen om niet aan sport te doen, kunnen gerubriceerd worden in een viertal dimensies. De intrinsiek/fysieke- (i), de sociaal/emotionele- (s), de externe- (e) en de gezondheidsdimensie (g).

Tabel 11 Overzicht dimensies om niet aan sport te doen (zie ook tabel 9)

Dimensie	Aantal	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Intrinsiek/fysiek	88	51	45	44
Extern	48	28	30	31
Sociaal	28	16	17	20
Gezondheid	8	5	8	5
Totaal	172	100	100	100

Intrinsieke/fysieke redenen verklaren het overgrote deel van de motieven waarom de respondenten niet aan sport doen en lijken steeds belangrijker te worden.

Gezondheidsmotieven spelen niet- of nauwelijks een rol. In vergelijking met 2008 en 2005 leveren sociale- en externe motieven in ten opzichte van intrinsiek/fysieke- motieven.

De kinderen is gevraagd of ze meer aan sport willen doen dan ze nu doen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen kinderen die al aan sport doen en kinderen die niet aan sport doen.

Tabel 12 Behoeftte meer aan sport te doen (onder sporters)

Behoeftte	Meer	Niet-meer	Totaal
Sporter	696	527	1223
Niet-sporter	133	70	203
Totaal	829	597	1426

Van de sporters willen er 696 van de 1223 (57%) meer aan sport doen (in 2008 nog 62% en in 2005 nog 60%). Bij de niet-sporters zijn dat er 133 van de 203 (66%). Niet-sporters lijken eerder van plan meer aan sport te willen doen dan sporters.

De gemeente Soest organiseert al jaren sportkennismakingscursussen die worden aangeboden tijdens het project 'Kies je Sport'. Van de 1604 respondenten hebben er 597 (37%) ooit wel eens meegedaan met een sportcursus. In 2008, 35%. De vraag of deze groep behoefte heeft meer aan sport te doen geeft het volgende beeld.

Tabel 13 Behoeft meer aan sport te doen (onder deelnemers 'Kies je Sport')

De kinderen is gevraagd of ze meer aan sport willen doen dan ze nu doen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen kinderen die al aan sport doen en kinderen die niet aan sport doen.

Behoeft	Meer	Niet-meer	Totaal
Deelnemers Kies je Sport	333	217	550
Niet-deelnemers	317	247	564
Totaal	650	464	1114

Van de deelnemers aan Kies je Sport willen er 333 van de 550 (61%) meer aan sport doen (in 2008 nog 76% en in 2005, 66%). Bij de niet-deelnemers zijn dat er 317 van de 564 (56%).

101 respondenten uit groep 7 en 8 die ooit hebben deelgenomen aan 'Kies je Sport' (totaal 401 uit groep 7 en 8) zeggen zich na afloop te hebben aangemeld als lid bij diezelfde vereniging, derhalve 24% van de cursisten. In 2008 nog 12% en in 2005 20%. Kies je Sport slaagt er dus in om kinderen een sport te laten vinden die bij ze past.

Body Mass Index

De Body Mass Index of Quetelet index wordt veel gebruikt als maat voor overgewicht. Deze index wordt berekend door het gewicht te delen door de lengte in het kwadraat. Een waarde van 25 duidt bij volwassenen op overgewicht, een waarde van meer dan 30 zelfs op ernstig overgewicht (zwaarlijvigheid of obesitas). Bij jongeren onder de 18 jaar liggen deze waarden een stuk lager. Het Voedingscentrum hanteert diverse omslagpunten gebaseerd op leeftijd en geslacht. In de volgende tabel zijn deze omslagpunten van het Voedingscentrum in kolom twee en drie overgenomen. Achtereenvolgens worden leeftijd, de BMI waarde waarvan het Voedingscentrum aangeeft dat het kind overgewicht heeft, de gemiddelde BMI en aantal kinderen en percentage kinderen met overgewicht in betreffende leeftijdscategorie weergegeven.

Tabel 14 Aantal en percentage kinderen met overgewicht

Leef-tijd	BMI waarde overgewicht jongens	BMI waarde overgewicht meisjes	Gemiddelde BMI (2013)	Aantal en percentage met ondergewicht	Aantal en percentage met normaal gewicht	Aantal en percentage met overgewicht	Aantal en percentage met obesitas
7	>17,92	>17,75	14,9 (n=21)	3 (14)	17 (81)	1 (5)	0 (0)
8	>18,44	>18,35	16,0 (n=239)	20 (8)	186 (78)	28 (12)	5 (2)
9	>19,10	>19,07	16,6 (n=333)	14 (4)	275 (83)	34 (10)	10 (3)
10	>19,84	>19,86	16,7 (n=334)	11 (3)	287 (86)	31 (9)	5 (2)
11	>20,55	>20,74	17,3 (n=293)	12 (4)	250 (85)	29(10)	2 (1)
12	>21,22	>21,68	18,3 (n=58)	3 (5)	47 (81)	8 (14)	0 (0)
Totaal			16,7 (n=1278)	63 (5)	1062 (83)	131 (10)	22 (2)

Met het stijgen van de leeftijd neemt voor kinderen ook de gemiddelde BMI toe. De waarden waarboven het kind een beetje te zwaar of te zwaar wordt bevonden neemt hierdoor uiteraard ook toe. In de kolommen uiterst rechts, zijn het aantal kinderen dat volgens de richtlijn van het Voedingscentrum overgewicht hebben en het percentage van het aantal kinderen van betreffende leeftijd. **In totaal zijn er 131 kinderen met overgewicht en 22 met obesitas (71 jongens en 82 meisjes). Dit is 12% van het totaal aantal kinderen in Soest.** In 2008 ging het om 15%. In 2005 om 7%. Landelijke cijfers geven aan dat 16% van de jeugd (tussen 4-16 jaar) te maken heeft met overgewicht. Het percentage kinderen met overgewicht in Soest is derhalve vergelijkbaar met landelijke cijfers (TNO Kwaliteit van Leven, 2006).

De kinderen met overgewicht zijn als volgt verdeeld over de wijken:

Klaarwater- 0 kinderen (0%),

Soest-Zuid - 20 kinderen (8% van het aantal respondenten in deze wijk),

Boerenstreek - 10 kinderen (10%),

de Eng-Soest Midden- 22 kinderen (11%),

't Hart-Soestdijk - 16 kinderen (11%),

Overhees - 22 kinderen (11%),

Soesterberg - 21 kinderen (16%) en

Smitsveen - 28 kinderen (19%).

Er is een behoorlijk verschil qua overgewicht tussen sporters (11%) en niet-sporters (17%).

In 2008 ging het hier om 13% van de sporters en 21% van de niet-sporters. Ook is er een klein verschil tussen jongens en meisjes. 11% van de jongens heeft overgewicht tegenover 13% van de meisjes (in 2008, 13% om 15%, landelijk, 14% van de jongens en 17% van de meisjes). Tussen kinderen die ooit aan een sportkennismakingscursus hebben meegedaan (10%) en die hieraan nooit hebben meegedaan (13%) is er verschil.

Opmerking: evenals in 2008 zijn lengte en gewicht op een aantal scholen daadwerkelijk fysiek gemeten. Deze laatste methode geeft een betrouwbaarder beeld van de overgewichtscijfers dan die waarin kinderen zelf lengte en gewicht noteren. In 2008 zagen we bij fysieke metingen een percentage van 16% overgewicht. In 2010 is overgewicht in Soest door de GGD geïnventariseerd via fysieke metingen. 14% van de kinderen van 9-11 jaar had destijds overgewicht (GGD Midden-Nederland, 2010).

Sportvoorzieningen

Basisschoolleerlingen is de vraag voorgelegd wat ze vinden van de sportpleintjes en sportveldjes (skatebaan, trapveldje, basketbalpleintje, enz.) in hun directe woonomgeving.

Tabel 15 Overzicht reacties sportvoorzieningen

Reactie	Aantal 2013	Percentage 2013	2008
Ik kom er nooit	222	14	15
Ik vind ze prima zo, niets op aan te merken	915	57	47
Ik mis een	434	27	24
Niet beantwoord	33	2	14

Ruim de helft van de basisschoolleerlingen is tevreden over de sportvoorzieningen in de buurt. 27% van de kinderen geeft aan ze in de directe woonomgeving een voorziening/accommodatie missen. Eén op de zeven respondenten maakt niet of nauwelijks gebruik van de voorzieningen in de directe woonomgeving.

Voorbeelden van voorzieningen in de buurt die worden gemist zijn: speeltuin, doeltjes op het veld, skatevoorziening, hockeyveldje etc. In 2008 was 47% tevreden, 24% miste voorzieningen en kwam 15% er nooit. In 2005 is de vraag iets anders gesteld, waardoor een vergelijking niet goed mogelijk is.

Stoppen met sporten

57% van de respondenten is ooit wel eens gestopt met sporten, 41% niet (2% niet ingevuld). Meisjes zijn veel vaker (68%) gestopt dan jongens (48%). Autochtonen zijn vergelijkbaar vaak gestopt als allochtonen (57% om 59%). Er is een klein verschil tussen kinderen met overgewicht 63% en die met normaal gewicht 57%.

In 2008 bleek 56% van de respondenten ooit wel eens gestopt met sporten, 42% niet (2% niet ingevuld). Meisjes stopten veel vaker (66%) dan jongens (49%). Autochtonen stopten vaker dan allochtonen (58% om 51%). Geen verschil tussen kinderen met overgewicht en die zonder overgewicht.

Zwemdiploma's

In Soest werd tot en met schooljaar 2012-2013 schoolzwemmen aangeboden. 98% van de respondenten beschikt minimaal over zwemdiploma A (in 2008, 96%). 25 respondenten (2%) geven aan geen zwemdiploma te hebben (2% niet ingevuld). De meeste kinderen zonder zwemdiploma zitten in groep 5 en 7 (20 kinderen) daarnaast één in groep 6 en drie in groep 8 (van één leerling zonder zwemdiploma is de groep onbekend). 10 kinderen zonder zwemdiploma doen ook niet aan sport (5%), veel meer dan onder sporters (1%). Iets meer jongens dan meisjes beschikken niet over een zwemdiploma (18 om 7). 5% van de allochtonen beschikt niet over een zwemdiploma (was 14% in 2008), tegenover 0% van de autochtonen.

De grootste groep respondenten 63% beschikt over diploma C (was 71% in 2008). 411 respondenten beschikken over diploma B (26%). Voor 84 respondenten (5%) is diploma A het hoogste zwemdiploma. 31 respondenten (2%) beschikken over diploma D of hoger.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Door een forum van beweegexperts is in 1998 een Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB of Beweegnorm) geformuleerd. De norm heeft tot doel het risico op chronische ziekten te verlagen en de levensduur te verlengen. De norm stelt dat jeugdigen dagelijks een uur (matig) intensief lichamelijk actief dienen te zijn, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week een positief effect hebben op de lichamelijke fitheid.

Naast vragen over sportdeelname en de sportcursussen zijn ook vragen gesteld over het vervoer van huis naar school, de frequentie van de gymlessen op school en buitenspelen. Deze vragen dienen ter completering van de benodigde variabelen om de Beweegnorm te kunnen berekenen. Sportdeelname in verenigingsverband is ten dele al eerder besproken nu volgen de andere activiteiten die bijdragen aan de Beweegnorm.

62% van de kinderen gaat dagelijks lopend of fietsend naar school (in 2008 nog 66%). Aan de andere kant van het spectrum gaan 119 kinderen (7%) nooit lopend of fietsend naar school. Completerend gaan 71 kinderen slechts 1 dag in de week lopend of fietsend naar school, 92 kinderen 2 dagen, 158 kinderen 3 dagen en 164 kinderen 4 dagen in de week.

Het aantal huis-school minuten per dag (heen en terug) wordt weergegeven in tabel 16.

Tabel 16 Overzicht huis-school minuten gemiddeld per dag

Aantal minuten	Aantal	Perc
Nul	127	8
Minder dan 10 minuten	612	38
10 minuten per dag	436	27
20 minuten per dag	290	18
30 minuten per dag	99	6
40 minuten per dag*	22	1
50 minuten per dag*	2	0
60 minuten per dag*	10	1
meer dan 60 min. per dag	6	1
Totaal	1604	100

* antwoordcategorie toegevoegd in verband met afwijkend aantal minuten dan genoemd in de vragenlijst

De meeste kinderen lopen of fietsen gemiddeld minder dan 10 minuten per dag om naar school en thuis te komen. 83% van de respondenten heeft hier minder dan 20 minuten voor nodig. 6% van de kinderen een half uur.

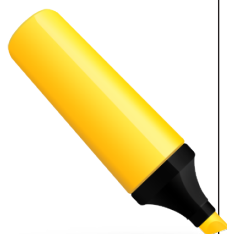
Bewegen door aan sport te doen

Gemiddeld voegen sporters ruim 29 minuten per dag toe aan de Beweegnorm door sportbeoefening (voorbeeld iemand die vijf uur per week hockeyt en één uur per week danst voegt gemiddeld 51 minuten per dag toe). Een groot aantal kinderen (13%) sport zo'n 8,6 minuten gemiddeld per dag (1 uur per week). Een andere grote groep (8%) sport gemiddeld ongeveer 2 uur in de week. Er is duidelijk verschil tussen jongens en meisjes 33 om 26 minuten per dag (in 2008 respectievelijk 29 om 24 minuten per dag). Het verschil tussen kinderen met overgewicht en normaal gewicht is aanzienlijk 26 om 31 minuten (24 om 28 in 2008). Kinderen die obees zijn maar wel sporten doen dat gemiddeld 20 minuten per dag.

Bewegen buiten op straat

34% van de kinderen speelt elke dag buiten na schooltijd. 24% van de kinderen speelt 5 of 6 dagen per week buiten. 6% doet dit nooit of één dag per week.

Gemiddeld bewegen kinderen 46 minuten per dag buiten. Jongens veel meer dan meisjes (52 minuten om 40 minuten). Er is een klein verschil tussen sporters en niet-sporters (47 om 43 minuten). Kinderen met obesitas en overgewicht spelen meer buiten dan kinderen met normaal gewicht. Respectievelijk 65, 50 en 47 minuten per dag. Kinderen met ondergewicht spelen ook veel buiten, 62 minuten per dag.

In groep 5 spelen kinderen gemiddeld 43 minuten per dag buiten op straat. In groep 6, 47 minuten, in groep 7, 49 en in groep 8 tenslotte 46 minuten. Per wijk verschilt het gemiddeld aantal minuten dat buiten gespeeld wordt sterk. Zo wordt in Soesterberg gemiddeld 54 minuten buiten gespeeld en in Boerenstreek bijvoorbeeld 35 minuten. Door veel actief buiten te spelen halen de meeste kinderen de Beweegnorm dus al bijna.

Bewegingsonderwijs

Op de basisschool hoort minimaal twee keer per week lichamelijke oefening (bewegingsonderwijs) te worden gegeven. Kinderen is gevraagd hoeveel keer per week ze sport op school, zoals gym op school van de juf of meester hebben. 265 respondenten (17%) (was 15% in 2008) geven aan slechts één keer in de week schoolgym te hebben. Vooral veel kinderen van de Da Costaschool, De Driesprong en de Montessorischool geven dit aan. Deze drie scholen werden in 2008 ook steeds genoemd in dit verband. Van deze drie scholen is bekend dat het lesuur 'schoolgym' langer (ongeveer 60 minuten) duurt.

Stellen we de gemiddelde gymnastiekles op 45 minuten en gaan we er vanuit dat ze gedurende die 45 minuten ook lichamelijk actief zijn dan voegen de kinderen gemiddeld door de lessen gymnastiek 13 minuten per dag toe aan de Beweegnorm.

Beweegnorm

De som van het aantal minuten dat aan sport gedaan wordt, buiten gespeeld wordt, het aantal minuten nodig om van thuis op school en vice versa te komen en het aantal minuten gymnastiekonderwijs bepalen of het kind voldoet aan de beweegnorm van 60 minuten lichamelijke activiteit per dag.

Opmerking: daar waar kinderen één of meerdere van de vragen die deel uitmaken van de berekening van de Beweegnorm niet ingevuld heeft, is het aantal >beweegminuten= (arbitrair) op nul minuten gezet. Hierdoor kan voor alle respondenten de Beweegnorm uitgerekend worden. Gemiddeld 'bewegen' respondenten 86 minuten per dag (75 minuten in 2008). Het grootste deel van de Beweegnorm word gehaald door buiten te spelen (gemiddeld 46 minuten per dag). 60% van de respondenten haalt de Beweegnorm (53% in 2008). Jongens meer dan meisjes (67% om 53%, was 59% om 46% in 2008). Kinderen met normaal gewicht gelijk aan die met overgewicht (62% om 63%). Autochtonen vergelijkbaar met allochtonen (60% om 61%). Sporters meer dan niet-sporters (64% om 35%). Ook op wijkniveau zijn er verschillen.

3.3 Resultaten jongeren

2000 jongeren in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar ontvingen thuis een schriftelijke vragenlijst die ook via het internet benaderd kon worden. Uiteindelijk zijn 526 correct ingevulde vragenlijsten verwerkt. 47% van de lijsten is via het internet ingevuld (in 2008, 27%).

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 258 jongens en 268 meisjes 49% om 51%. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 14,8 jaar. De jongste 12 (45 respondenten). De oudste 18 (39 respondenten). 97% van de respondenten is in Nederland geboren (in 2008 83% in 2005 92%). Van 98 respondenten is één of meerdere ouders buiten Nederland geboren. Daarmee kan het percentage allochtonen onder de respondenten berekend worden 19%. De jongeren zijn redelijk gelijk verdeeld over drie schooltypen VMBO, HAVO en VWO respectievelijk 29%, 35% en 25%. In 2008, 27%, 29% en 29%. Een klein deel van de respondenten volgt MBO, HBO of WO (11%). De onderzoeksgroep is derhalve goed vergelijkbaar met die van 2008.

Sportdeelname

De jongeren is gevraagd of zij de laatste twaalf maanden een sport hebben beoefend en hoe vaak dat is geweest. Op een toonblad stonden 45 takken van sport die aangekruist konden worden. Volgens de definitie van de RSO worden mensen tot sporter gerekend indien minimaal twaalf keer per jaar wordt gesport. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de frequentie van sportbeoefening van jongeren daarbij een verdeling naar geslacht.

Tabel 17 Overzicht frequentie sportbeoefening en sportdeelname van jongeren

Jongeren	Totaal	Jongens	Meisjes
0-11 keer	27 (5)	10 (4)	17 (6)
12-59 keer	49 (9)	15 (6)	34 (13)
60-119 keer	110 (21)	39 (15)	71(26)
120 keer en meer	286 (55)	171 (66)	115 (43)
Niet ingevuld	54 (10)	23 (9)	31 (12)
Totaal	526 (100)	258 (100)	268 (100)
Percentage sporters conform RSO	85	87	82

85% van de jongeren (tussen de 12 en 18 jaar) doet aan sport (in 2008, 89%, in 2005 93%).

55% van de jongeren sport meer dan 120 keer per jaar. 14% sport minder dan 60 keer per jaar (in 2008, 22%, in 2005 23%). Onder intensieve sporters (meer dan 120 keer per jaar) zijn meer jongens dan meisjes te noteren.

De sportdeelname varieert met de leeftijd: 12-jarigen (94%), 13-jarigen (89%), 14-jarigen (85%), 15-jarigen (84%), 16-jarigen (75%), 17-jarigen (86%) en 18-jarigen tenslotte (77%).

De sportdeelname verschilt ook per schooltype. Achtereenvolgens de percentages per schooltype VMBO (79%), HAVO (91%) en VWO (86%). Deze percentages waren in 2008 respectievelijk (83%, 92% en 96%).

In tabel achttien een overzicht van de sportdeelname onder autochtonen en allochtonen.

Tabel 18 Overzicht sportdeelname onder autochtonen en allochtonen

Autochtonen		Allochtonen	
Sporters	Niet-sporters	Sporters	Niet-sporters
372 (87)	56 (13)	73 (74)	25 (26)

Allochtone jongeren doen in Soest minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 74% om 87%. In 2008 zagen we dit ook (83% om 91%). Het verschil is de afgelopen vijf jaar derhalve groter geworden.

Tabel 19 Overzicht sportdeelname per wijk

Wijk	Percentage 2013	Percentage 2008	Percentage 2005
Boerenstreek (n=36)	92	91	94
't Hart Soestdijk (n=80)	90	89	91
Soest-Zuid (n=68)	87	93	89
Klaarwater (n=28)	86	94	95
Overhees (n=55)	84	85	92
de Eng Soest Midden (n=52)	81	91	95
Soesterberg (n=34)	71	84	n.b
Smitsveen (n=43)	70	95	91
Totaal	85	89	93

Het aantal respondenten per wijk is te laag om betrouwbare uitspraken te doen over de sportdeelname van jongeren in de wijken. Toch geven de cijfers wel een indicatie, waarbij de wijken Smitsveen en Soesterberg het laagste scoren. Deze lage scores zagen we ook al bij de basisschooljeugd. In 2005 was er nauwelijks verschil in sportdeelname per wijk. In 2008 viel op dat Soesterberg en Overhees wat achterbleven.

Beoefende sporten

Uit een lijst met 45 sporten zijn jongeren gevraagd aan te kruisen welke van die sporten ze de afgelopen 12 maanden hebben beoefend. Deze score is te zien in de middelste kolom. De rechter kolom geeft een overzicht van de sporten die het meest beoefend worden door jongeren (ze konden maximaal drie aankruisen).

Tabel 20 Overzicht beoefende sporten jongeren in Soest

Tak van sport	Totaal aantal malen aangekruist	Sport op basis van drie meest beoefende sporten
Veldvoetbal	190	157
Hardlopen/joggen/trimmen	186	142
Fitness cardio/kracht	128	101
Zwemsport	77	56
Hockey	79	48
Tennis	83	43
Dansen	61	41
Vecht- en verdedigingssporten	52	38
Volleybal	82	36
Badminton	97	36
Wielrennen/mountainbiken/toerfietsen	51	34
Gymnastiek/turnen	63	29
Skiën/langlaufen/snowboarden	49	28
Basketball	78	26
Atletiek	54	24
Zaalvoetbal	60	20
Honkbal/softbal	58	17
Zeilen/surfen	32	17
Paardensport	44	16
Tafeltennis	97	15
Schaatsen	72	14
Golf	28	11
Korfbal	19	11
Judo	23	10
Darts	44	10
Aerobics/steps	30	9
Wandelsport	26	8
Biljart/snooker	38	7
Schietsport	14	7
Kano	35	6
Motorsport	10	6
Skaten/skeeleren	36	6
Klimsport/wandelen	40	5
Waterpolo	12	5
Bowling	67	5
Handbal	29	4
Schaken	21	4
Roeien	18	3
Squash	28	3
Dammen	27	3
Jeu de boules	22	2
Duiksport	11	2
Midgetgolf	35	1
Bridge	1	0

De meeste jongeren doen in Soest aan: veldvoetbal 190, hardlopen/joggen/trimmen 186, 155, fitness (128), badminton en tafeltennis (97). Op basis van de maximaal drie sporten die jongeren het vaakst doen is ook een ranglijst te maken. De drie sporten die de afgelopen twaalf maanden door jongeren het vaakst zijn beoefend zijn, veldvoetbal 157, hardlopen/joggen/trimmen 142 en fitness (101). In vergelijking met 2008 is tennis minder populair geworden ten koste van fitness.

De respondenten is gevraagd in welk verband zij de sport hebben beoefend. Op deze wijze is per tak van sport het aantal sporters in verenigingsverband, commercieel verband of ongeorganiseerd verband berekend.

Verband waarin gesport wordt

Veldvoetbal is de populairste verenigingssport voor jongeren. 117 jongeren doen aan voetbal bij een vereniging. Dit is 22% van de jongeren (in 2008, 17%). 26% van de sporters is lid van een voetbalvereniging (19% in 2008). Ook hockey en tennis zijn populaire verenigingssporten.

Fitness is de populairste sport in commercieel verband voor jongeren. 66 jongeren doen aan fitness bij een sportschool (13%). Dit is hetzelfde percentage als in 2008, echter een verdubbeling ten opzichte van 2005, toen 6%).

Hardlopen (15% van de jongeren) en voetbal (6%) zijn de meest beoefende sporten die ongeorganiseerd worden gedaan.

Tabel 21 Overzicht verdeling organisatieverband sporten

Organisatieverband	Percentage 2013	Percentage 2008	Percentage 2005
Sportvereniging	72	75	72
Alleen, ongeorganiseerd	32	27	31
Groepsverband, georganiseerd (vrienden, familie e.d.)	29	31	34
Commerciële sportaanbieder	27	18	18
Georganiseerd sportevenement	17	17	20
Georganiseerde sportvakantie	9	10	14
Na-schoolse sporttoernooien *	4	18	26
Sport- cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk	4	3	6
In het kader van bedrijfssport	3	n.g.	n.g.

* in de schriftelijke versie ten onrecht na-schoolse opvang genoemd

De getallen geven de percentages als deel van de totale populatie weer (n=526). Veruit de meeste jongeren in Soest doen aan sport bij een vereniging, te weten 72%. Het percentage jongeren dat bij een sportvereniging sport blijft in vergelijking met 2005 en 2008 constant. Ongeorganiseerd alleen sporten blijkt tweede keus te zijn met 32%. In groepsverband met vrienden of familie derde (29%). Sporten bij een commerciële aanbieder vierde (27%) en sterk stijgend in populariteit.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de locatie waar de (maximaal drie) sporten worden beoefend. Tussen haakjes als percentage van het totaal aantal respondenten in de plaats.

Tabel 22 Overzicht locatie sportbeoefening

Locatie sportbeoefening	Percentage 2013	Percentage 2008	Percentage 2005
Officiële binnensport accommodatie eigen gemeente (zoals sporthal, zwembad, voetbalveld, manege etc)	43	70	59
Officiële buitensport accommodatie eigen gemeente (zoals sporthal, zwembad, voetbalveld, manege etc)	35		
Officiële binnensport accommodatie elders	29	36	37
Officiële buitensport accommodatie elders	26		
Andersoortige voorziening eigen gemeente (zoals park, bos, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum etc.)	27	38	43
Openbare ruimte eigen gemeente (zoals halfronde, pleintje, trapveldje etc.)	23	20	35
Andersoortige voorziening elders	25	28	27
Openbare ruimte elders	21	10	20

Na 2008 is deze vraag aangepast en is de categorie officiële sportaccommodatie gescheiden in binnen- en buitenaccommodaties. Het vergelijken met de resultaten uit 2008 en 2005 is daardoor lastig. Het meest wordt gesport op een officiële binnensportaccommodatie in de gemeente Soest (43%). Tellen we daar het sporten op een officiële buitensportaccommodatie bij op dan valt het percentage van 78% hoger uit dan de percentages die we zagen in 2008 (70%) en in 2005 (59%). Daarnaast maken jongeren veel gebruik van officiële accommodaties buiten de gemeente Soest.

Sportmotieven

Motieven om aan sport te doen zijn divers. Gezondheidsmotieven (o.a. je wordt er fit van) en sociale motieven (o.a. het is gezellig om te doen) worden vaak genoemd als reden om aan sport te doen. Jongeren konden kiezen uit 12 redenen waarom ze aan sport doen. Ze mochten maximaal 5 redenen aankruisen. Worden er meer redenen genoemd dan zijn ze willekeurig verwijderd.

Tabel 23 Overzicht redenen om aan sport te doen

Reden	Perc. (van het aantal sporters n=445)	Perc. 2008	Perc. 2005
Ik vind de sport heel leuk	82	85	69
Sport is goed voor je conditie	67	73	66
Ik word er lekker fit van	51	61	68
Ik ben goed in deze sport	47	42	33
Sport is goed voor je figuur	46	45	45
Om me lekker uit te leven	40	46	38
Ik vind het leuk om goed in mijn sport te presteren	35	34	24
Mijn ouders vinden het goed voor me dat ik sport	25	28	21
Er zitten leuke jongeren op	23	26	19
Sport is goed voor je hart	18	18	22
Sport is lekker dicht in de buurt	16	12	9
Er worden naast de sport ook andere leuke dingen gedaan	15	15	10

'Ik vind de sport heel leuk' is en blijft ook in 2013 de belangrijkste reden om aan sport te doen. Als tweede wordt genoemd 'Sport is goed voor je conditie' met 67% en als derde 'Ik word er lekker fit van' met 51%.

Jongeren die niet sporten, hebben daar diverse redenen voor. Ze konden kiezen uit 12 redenen, waarvan de 81 niet-sporters er vijf mochten aankruisen. De meest genoemde reden om niet aan sport te doen is, evenals in 2008, omdat andere dingen leuker worden gevonden 16 keer genoemd, of omdat trainingen en/of wedstrijdje niet leuk gevonden worden 9 keer genoemd.

Zien jongeren zichzelf als sporter? Zijn er daarbij verschillen tussen sporters en niet-sporters met andere woorden correspondeert het zelfbeeld met de daadwerkelijk sportdeelname?

Tabel 24 geeft een overzicht van reacties op de vraag: 'Zie je jezelf als sporter'?

Tussen haakjes de percentages.

Tabel 24 Zelfbeeld jongeren

Zie je jezelf als sporter	Sporter	Niet sporter	Totaal
Nee, helemaal niet	15 (3)	14 (17)	29 (5)
Nee, nauwelijks	30 (7)	14 (17)	44 (8)
Enigszins	93 (21)	15 (18)	108 (21)
Ja, tamelijk	99 (22)	9 (11)	108 (21)
Ja, zeker	124 (28)	6 (7)	130 (25)
Niet beantwoord	84 (19)	23 (28)	107 (20)
Totaal	445 (100)	81 (100)	526 (100)

Ongeveer 10% van de sporters (3 en 7% opgeteld) ziet zichzelf niet of nauwelijks als sporter (terwijl ze conform de RSO wel sporter zijn). 18% van de niet-sporters (7 en 11% opgeteld) ziet zichzelf wel als sporter. Voor een op de vier respondenten klopt het beeld van de jongeren dat ze zelf hebben van hun eigen sportgedrag niet helemaal met daadwerkelijke sportgedrag.

Sportvoorzieningen

Alle jongeren (ook niet sporters) is de vraag voorgelegd wat hun algemene indruk is van de sportvoorzieningen in de gemeente Soest (gymzalen, sporthallen, zwembaden, sportvelden enz.).

Tabel 25 Overzicht reacties sportvoorzieningen (meerdere antwoorden mogelijk)

Reactie	Percentage 2013	Percentage 2008
Ik kom er nooit	18	13
Ik vind ze prima zo, weinig op aan te merken	45	64
Ik heb wat op te merken over een voorziening	6	11
Ik mis een voorziening	2	7

29% van de jongeren sloeg deze vraag over. 18% geeft aan nooit gebruik te maken van sportvoorzieningen in de gemeente Soest. 45% vindt ze prima. 8% van de jongeren plaatst een kritische opmerking over de sportvoorzieningen in de gemeente Soest of mist een voorziening. Opmerkingen hebben onder andere betrekking op de staat van onderhoud van de Banninghal en de Beukenhal, het zwembad en buitenaccommodaties. Alle reacties zijn overgenomen en bij deze rapportage overhandigd.

Aanvullend is ook gevraagd te reageren op een vijftal stellingen over de sportvoorziening die de afgelopen twaalf maanden het vaakst gebruikt is.

Tabel 26 Overzicht reacties op een aantal stellingen over sportvoorzieningen onder jongeren

Stelling	Helemaal mee eens	Mee eens	Geen mening	Mee oneens	Helemaal mee oneens
Ik ben tevreden over de bereikbaarheid	28	10	4	4	7
Ik voel me er veilig	25	11	6	6	5
Ik ben tevreden over de toegankelijkheid	26	12	5	4	5
Ik ben tevreden over de kwaliteit van de voorziening	19	14	7	7	4
Ik vind de accommodatie voldoende schoon	17	15	8	7	5

Een groot deel van de respondenten sloeg deze stellingen over. Het merendeel van de jongeren dat wel een reactie geeft, lijkt redelijk tevreden over de sportvoorzieningen die in de afgelopen twaalf maanden het vaakst zijn gebruikt. Kwaliteitsaspecten als bereikbaarheid, veiligheid, toegankelijkheid, reinheid en kwaliteit worden door ongeveer een vijfde van de respondenten negatief beoordeeld. Separaat aan deze rapportage is de score op deze kwaliteitsaspecten van de meest 'beoordeelde' voorzieningen apart aan de gemeente gemeld.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Door een forum van beweegexperts is in 1998 een Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) geformuleerd. De norm heeft tot doel het risico op chronische ziekten te verlagen en de levensduur te verlengen. De norm stelt dat jongeren tot 18 jaar dagelijks minimaal een uur matig intensieve lichamelijke activiteiten moeten verrichten. Een half uur fietsen naar school bijvoorbeeld geldt als een matig intensieve activiteit, het spelen van een sportwedstrijd of in de tuin werken worden gezien als zware lichamelijke activiteiten.

De vraag of respondenten inschatten zelf te voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, geeft het volgende beeld.

Tabel 27 Overzicht inschatting NNGB

Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Percentage 2013	Percentage 2008	Percentage 2005
Denkt aan Norm te voldoen	85	80	73
Denkt niet aan Norm te voldoen	15	20	27

Genoemde percentages zijn gebaseerd op jongeren die de vraag beantwoord hebben. 85% van de jongeren schat in zelf aan de NNGB te voldoen. Deze inschatting is flink hoger dan voorgaande onderzoeksjaren (79% in 2008 en 73% in 2005). Onder sporters is dit percentage 87% (niet-sporters 70%). Onder jongens is dit percentage (84%) vergelijkbaar met meisjes (86%). Onder jongeren met overgewicht is het percentage lager dan onder jongeren met normaal gewicht (78% om 87%). Op het VMBO (82%), op HAVO (85%) en op VWO (87%).

Body Mass Index

De Body Mass Index of Quetelet index wordt veel gebruikt als maat voor overgewicht. Deze index wordt berekend door het gewicht te delen door de lengte in het kwadraat. Een waarde van 25 duidt bij volwassenen op overgewicht een waarde van meer dan 30 zelfs op ernstig overgewicht (zwaarlijvigheid of obesitas). Bij jongeren onder de 18 jaar liggen deze waarden een stuk lager. Het Voedingscentrum hanteert diverse omslagpunten gebaseerd op leeftijd en geslacht. In de volgende tabel zijn deze omslagpunten van het Voedingscentrum overgenomen. Achtereenvolgens worden leeftijd, gemiddeld gewicht, de BMI waarde waarvan het Voedingscentrum aangeeft dat het kind overgewicht heeft, de gemiddelde BMI en aantal jongeren en percentage jongeren met overgewicht in betreffende leeftijdscategorie weergegeven. Lengte en gewicht zijn door jongeren zelf genoteerd, er heeft geen fysieke meting plaatsgevonden.

Tabel 28 Overzicht aantal en percentage jongeren met overgewicht

Leeftijd	Gem. gewicht	BMI waarde overgewicht jongens	BMI waarde overgewicht meisjes	Gem. Quetelet index	Aantal met ondergewicht	Aantal met normaal gewicht	Aantal met overgewicht	Aantal met obesitas
12	43,8	>21,22	>21,68	17,1 (n=47)	1 (2)	44 (94)	2 (2)	0 (0)
13	49,4	>21,91	>22,58	18,1 (n=92)	2 (2)	81 (88)	9 (10)	0 (0)
14	57,3	>22,62	>23,34	19,7 (n=98)	2 (2)	82 (84)	11 (11)	3 (3)
15	59,4	>23,29	>23,94	20,0 (n=86)	0 (0)	82 (95)	4 (5)	0 (0)
16	62,5	>23,90	>24,37	20,3 (n=63)	6 (10)	54 (86)	2 (3)	1 (1)
17	65,9	>24,46	>24,70	21,1 (n=66)	3 (4)	60 (91)	3 (4)	0 (0)
18	66,6	>25	>25	21,0 (n=38)	1 (3)	36 (94)	1 (3)	0 (0)
Totaal	57,5			19,6 (n=490)	15 (3)	439 (90)	32 (6)	4 (1)

Met het stijgen van de leeftijd neemt voor jongeren het gewicht en ook de gemiddelde BMI toe. De waarden waarboven het kind een beetje te zwaar of te zwaar wordt bevonden neemt hierdoor uiteraard ook toe. In de kolom uiterst rechts, wordt het aantal en percentage jongeren dat volgens de richtlijn van het Voedingscentrum overgewicht heeft gepresenteerd.

In totaal zijn er 36 jongeren (24 jongens, 12 meisjes) met overgewicht (waarvan 4 obees) op basis van de definitie van het Voedingscentrum. Deze 36 vormen 7% van de onderzochte jongeren. In 2008 ging het om 69 jongeren (10%). In 2005 om 5%. Van de 36 jongeren met overgewicht doen er 5 niet aan sport. 44% van de jongeren met overgewicht zitten op het VMBO. Landelijke cijfers geven aan dat 16% van de jeugd (tussen 4-16 jaar) te maken heeft met overgewicht (TNO Kwaliteit van Leven, 2006). Onder jongeren in Soest lijkt het percentage iets lager te zijn. Uit literatuuronderzoek blijkt helaas wel dat de percentages overgewicht via de methode van zelfrapportage achterblijven bij de methode van fysieke meting. Met andere woorden: jongeren onderschatten hun eigen gewicht en overschatten hun lengte.

Intentie tot sportdeelname

56% van de sporters geeft aan meer aan sport te willen doen. Onder niet-sporters is dit percentage 54%. Dit percentage is nagenoeg vergelijkbaar. 30% van de jongeren met overgewicht geven aan meer aan sport te willen gaan doen. Dit percentage is aanmerkelijk lager dan het percentage van de gehele onderzoeksgroep (54%).

Sportstimulering

Op de basisscholen in de gemeente Soest konden jongeren zich opgeven voor sportcursussen na schooltijd. Naast dit project met de naam 'Kies je Sport', wordt op het voortgezet onderwijs soms Sport Oriëntatie en Keuze (SOK) georganiseerd. Daarnaast organiseert de gemeente Whoznex en de 'Weekend sportuitwisseling'.

49% van de respondenten heeft ooit wel eens meegedaan met Kies je Sport. 19% heeft meegedaan met Whoznex. 10 jongeren hebben deelgenomen aan SOK (Sport Oriëntatie en Keuze), 6 van hen zitten op het Griffland College, één op het Meridiaan College (van drie is de school onbekend). Drie jongeren tenslotte hebben meegedaan aan de Weekend sportuitwisseling.

30 jongeren geven aan zich na afloop van de cursussen aan te hebben gemeld bij de sportaanbieder die de cursus organiseerde. Nadere beschouwing leert dat 21 van hen ook hebben aangegeven aan Kies je Sport te hebben deelgenomen. 21 nieuwe leden op 260 deelnemers zou 8% betekenen.

Eén van de doelen van Kies je Sport en SOK is om te helpen bij het kiezen van een sport die bij ze past. 31% van de jongeren die aan Kies je Sport hebben deelgenomen deelt deze mening.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is werk dat je doet zonder dat je ervoor betaald krijgt omdat je het leuk vindt om te doen. Voorbeelden van vrijwilligerswerk in de sport zijn: het fluiten van wedstrijden, het trainen/begeleiden van een team, het rondbrengen van het clubblad, lid zijn van een jeugdcommissie, het meehelpen organiseren van een toernooi of feest etc. Opmerking: soms geven organisaties wel een kleine onkostenvergoeding, maar dit is nooit meer dan € 21,- per week.

De vraag of respondenten de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk hebben gedaan wordt door 27% met ja beantwoord (in 2008 ging het om 23%, in 2005, 22%). 56% heeft geen vrijwilligerswerk gedaan in de sport. 8% heeft vrijwilligerswerk gedaan bij een andere vrijwilligersorganisatie (10% niet beantwoord). Een enorm potentieel lijkt zich aan te bieden, daar veel jongeren sporten maar verhoudingsgewijs weinig jongeren vrijwilligerswerk doen. Onder sporters was het percentage vrijwilligers in de sport hoger dan bij niet-sporters 33% om 7%. Jongens doen minder vaak vrijwilligerswerk in de sport dan meisjes 27% om 31%. 63% van de vrijwilligers in de sport besteedt hier maximaal 1 uur per week aan. Dertien vrijwilligers meer dan vijf uur per week.

De grote groep jongeren die helemaal geen vrijwilligerswerk doet, 343 respondenten (65%), kreeg een vijftal redenen voorgelegd waarom men geen vrijwilligerswerk (meer) doet. 52% noemt als reden tijdgebrek en andere bezigheden. 31% geeft aan nooit gevraagd te zijn voor vrijwilligerswerk. 13% wil geen onbetaald werk doen of heeft er geen zin in. 10% weet niet wat er te doen is en 5% tenslotte houdt niet van de verplichtingen. De opmerking over het grote potentieel aan (jong) vrijwilligers wordt gesterkt door deze reactie van jongeren, een groot deel is eenvoudigweg nooit benaderd voor vrijwilligerswerk.

3.4 Resultaten volwassenen

Een willekeurig samengestelde onderzoeksgroep van 9.600 personen van 18 jaar en ouder ontvingen thuis per post een vragenlijst. In totaal zijn 2.312 bruikbare vragenlijsten terug gekomen.

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 1.067 mannen en 1235 vrouwen, 46% om 54% (tien onbekend). De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 52 jaar. De jongste 18 (1 respondent). De oudste 76 (7 respondenten). 94% van de respondenten is in Nederland geboren. Daarnaast zijn 119 respondenten buiten Nederland geboren. Van 141 respondenten is één of meerdere ouders buiten Nederland geboren. Daarmee zijn er onder respondenten 275 allochtonen (12%). Bovenstaande verhoudingen zijn vergelijkbaar met die van 2008.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de frequentie van sportbeoefening van volwassenen daarbij een verdeling naar geslacht.

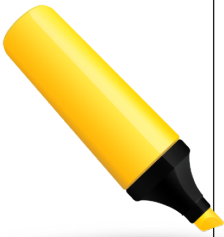
Tabel 29 Overzicht frequentie sportbeoefening en sportdeelname van volwassenen naar geslacht

Volwassenen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Perc. 2008	Perc. 2005
0-11 keer	508 (22)	20	23	22	24
12-59 keer	419 (18)	18	19	26	28
60-119 keer	618 (27)	26	27	26	26
120 keer en meer	711 (31)	34	28	24	22
Niet ingevuld	56 (2)	2	3	2	0
Totaal	2312 (100)	100	100	100	100
Percentage sporters conform RSO	73	75	71	75	76

73% van de volwassenen in Soest doet aan sport (meer dan 12 keer per jaar). 31% van de volwassenen sport meer dan 120 keer per jaar. 40% van de volwassenen sport minder dan 60 keer per jaar. Mannen doen vaker aan sport dan vrouwen. Onder intensieve sporters (meer dan 120 keer per jaar) zijn meer mannen dan vrouwen te noteren. In vergelijking met 2008 is de sportdeelname 2% gedaald. Wel is de groep die niet erg frequent (12-59 keer per jaar) aan sport doet kleiner geworden. In vergelijking met landelijke cijfers (66%) (Mulier Instituut, 2013) is de sportdeelname in Soest hoger.

Tabel 30 Overzicht sportdeelname per wijk

Wijk	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Soest-Zuid (n=394)	77	82	76
't Hart-Soestdijk (n=470)	77	80	76
Overhees (n=356)	72	75	76
de Eng-Soest Midden (n=303)	71	71	72
Boerenstreek (n=156)	69	80	80
Soesterberg (n=271)	68	74	74
Smitsveen (n=177)	68	69	75
Klaarwater (n=171)	68	66	77
Totaal (n=2298)	73	75	76

Op wijkniveau zijn er duidelijke verschillen te zien in de sportdeelname. Deze duidelijke verschillen zagen we voor het eerst in 2008. **Ten opzichte van 2008 daalt de sportdeelname in alle wijken behalve in Klaarwater en de Eng-Soest Midden.** Met name de forse daling in de wijk Boerenstreek is opmerkelijk.

In tabel 31 wordt de sportdeelname tussen autochtonen en allochtonen vergeleken.

Tabel 31 Overzicht sportdeelname onder autochtonen en allochtonen

Autochtonen		Allochtonen	
Sporters	Niet-sporters	Sporters	Niet-sporters
1483 (73)	535 (27)	184 (67)	91 (33)

Allochtonen doen minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 73% om 67%. In 2008 deed nog 71% van de allochtonen aan sport en in 2005 73%. De verschillen blijven niet alleen bestaan maar worden zelfs groter.

Uiteraard zijn ook variabelen als leeftijd, woonsituatie en wijk mede bepalend voor de sportdeelname. In bijlage I worden deze resultaten per variabele gepresenteerd

Uit een lijst met 45 sporten zijn respondenten gevraagd aan te kruisen welke van die sporten de afgelopen 12 maanden beoefend zijn. Deze score is te zien in de middelste kolom. De rechter kolom geeft een overzicht van de sporten die het meest beoefend worden door volwassenen (er konden maximaal drie sporten aangekruist worden).

Tabel 32 Overzicht beoefende sporten volwassenen in Soest

Tak van sport	Totaal aantal malen aangekruist	Sport op basis van drie meest beoefende sporten
Fitness cardio/kracht	707	638
Hardlopen/joggen/trimmen	569	500
Wielrennen/mountainbiken/toerfietsen	508	433
Wandelsport	424	342
Tennis	310	274
Aerobics/steps	295	271
Zwemsport	324	245
Golf	217	162
Skiën/langlaufen/snowboarden	276	117
Veldvoetbal	120	99
Dansen	80	57
Hockey	69	55
Bridge	73	54
Schaatsen	188	52
Klimsport/wandelen	117	51
Bowling	142	50
Volleybal	58	45
Gymnastiek/turnen	48	45
Zeilen/surfen	85	42
Badminton	73	41
Atletiek	59	38
Vecht- en verdedigingssporten	35	27
Squash	56	23
Motorsport	34	22
Zaalvoetbal	36	22
Basketball	28	22
Midgetgolf	79	18
Jeu de boules	40	18
Skaten/skeeleren	51	17
Tafeltennis	87	16
Paardensport	51	15
Biljart/snooker	53	14
Darts	37	14
Kano	51	13
Roeien	33	10
Honkbal/softbal	11	9
Handbal	13	9
Schaken	31	7
Duiksport	22	7
Schietsport	16	5
Korfbal	8	4
Dammen	15	3
Waterpolo	7	3
Judo	3	1

De door de meeste volwassenen beoefende sporten zijn fitness (707), hardlopen/joggen/trimmen (569), wandelsport (424), zwemsport (324) en tennis (310). Deze top vijf is gelijk aan die van 2008.

De zes sporten die de afgelopen twaalf maanden door volwassenen het vaakst zijn beoefend (er konden drie sporten genoemd worden), zijn fitness (638), hardlopen/joggen/trimmen (500), wielrennen/mountainbiken/fietsen (433), wandelsport (342), tennis (274) en aerobics (271). In vergelijking met 2008 is wielrennen/mountainbiken/fietsen gestegen van de zesde naar de derde plaats.

De respondenten is gevraagd in welk verband zij de sport hebben beoefend. Op deze wijze is per tak van sport het aantal sporters in verenigingsverband, commercieel verband of ongeorganiseerd verband berekend.

Tennis is in Soest voor volwassenen net als in 2008 veruit de populairste verenigingssport. 8% van de volwassenen is lid van een tennisvereniging. Kijken we naar het percentage sporters dan is 12% van de sporters lid van een tennisvereniging. Daarnaast worden hardlopen/joggen/trimmen (5% van de volwassenen) en fitness (ook 5% van de volwassenen) veel in verenigingsverband beoefend.

Fitness is voor volwassenen de populairste sport in commercieel verband. 28% van de volwassen sporters doet aan fitness bij een sportschool of fitnesscentrum (in 2008 al 27% in 2005, 23%). Daarnaast is aerobics/steps populair (9% van de volwassenen).

Hardlopen/joggen/trimmen, wielrennen/mountainbiken/toerfietsen en wandelsport zijn de drie populairste sporten in ongeorganiseerd verband. 15% van de volwassen inwoners van de gemeente Soest doet ongeorganiseerd aan hardlopen (in 2008 11%). 13% van de volwassenen doet aan wielrennen/mountainbiken/toerfietsen en 8% aan wandelsport, 5% aan zwemsport.

Door te kijken naar het verband waarin gesport wordt, krijgt men meer inzicht in bijvoorbeeld het sporten in verenigingsverband. De resultaten zijn gebaseerd op de (maximaal drie) sporten die het afgelopen jaar het meest beoefend zijn.

Tabel 33 Overzicht verdeling organisatieverband sporten

Organisatieverband	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Alleen, ongeorganiseerd	37	35	36
Sportvereniging	35	34	33
Commerciële sportaanbieder	30	27	28
Groepsverband georganiseerd, vrienden, familie e.d.)	22	21	26
Georganiseerd sportevenement	7	6	7
Georganiseerde sportvakantie	3	2	4
Sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk	2	2	2
Bedrijfssport	2	2	3

Alleen ongeorganiseerd sporten is het meest voorkomende verband waarin gesport wordt. 37% van de respondenten heeft hier een voorkeur voor. 35% sport bij een vereniging. Daarnaast sport 30% bij een commerciële sportaanbieder. Ten opzichte van 2008 stijgen de percentages van zowel alleen ongeorganiseerd sporten als voor het sporten in verenigingsverband. Landelijk geeft Mulier aan dat 26% van de bevolking tussen de 18-49 jaar lid is van een sportvereniging en 15% tussen de 50-79 jaar. Ook op deze variabele scoort Soest hoger.

Tabel 34 Overzicht locatie sportbeoefening

Locatie	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Officiële binnensportaccommodatie eigen gemeente (zoals sporthal, zwembad, voetbalveld, manege etc)	42	51	46
Officiële buitensportaccommodatie eigen gemeente (zoals sporthal, zwembad, voetbalveld, manege etc)	7		
Andersoortige voorziening eigen gemeente (zoals park, bos, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum etc.)	35	34	34
Officiële binnensportaccommodatie elders	32	28	29
Officiële buitensportaccommodatie elders	4		
Andersoortige voorziening elders	28	27	29
Openbare ruimte eigen gemeente (zoals halfpipe, pleintje, trapveldje etc.)	14	10	3
Openbare ruimte elders	12	7	3

Na 2008 is deze vraag aangepast en is de categorie officiële sportaccommodatie gescheiden in binnen en buitenaccommodaties. Het vergelijken met de resultaten uit 2008 en 2005 is daardoor lastig.

Het grootste deel van de sportactiviteiten (49%) vindt plaats op officiële sportaccommodaties in de eigen gemeente. Ook officiële sportaccommodaties buiten de gemeente ontvangen veel Soester sporters. Daarnaast sport ruim een derde van de respondenten op andersoortige voorzieningen in de eigen gemeente. Een iets kleiner deel sport op andersoortige voorzieningen buiten Soest. In de openbare ruimte wordt veel minder gesport maar wel aanzienlijk meer dan in 2008 en in 2005.

Respondenten is gevraagd of ze meer aan sport willen doen dan ze nu doen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen sporters en niet-sporters.

Tabel 35 Behoeft meer aan sport te doen

Behoeft	Meer	Niet-meer	Totaal
Sporter	583	819	1402
Niet-sporter	324	240	564
Totaal	907	1059	1966

Van de sporters willen er 583 van de 1402 (42%) meer aan sport doen. Bij de niet-sporters zijn dat er 324 van de 564 (57%). Niet-sporters lijken eerder genegen meer aan sport te gaan doen dan sporters.

Niet sporters

Mensen die niet aan sport doen is de vraag voorgelegd waarom men niet aan sport doet. Er werden zeven antwoordcategoriën voorgelegd waarvan men er maximaal drie kon aankruisen.

Tabel 36 Redenen om niet aan sport te doen

Reden	Aantal	Perc. van het aantal niet sporters n=633	Perc. 2008
Ik vind sporten niet leuk	129	20	17
Gebrek aan tijd	128	20	19
Het kost teveel geld	117	18	19
Ik kan niet sporten i.v.m. mijn gezondheid	104	16	16
Teveel (competatieve) verplichtingen	49	8	13
Ik ben niet op de hoogte van het aanbod	16	3	4
Ik mag niet sporten van mijn geloof en/ of mijn partner	1	0	0
Totaal	544		

Zes van de vier aangeboden antwoordmogelijkheden ontlopen elkaar niet veel. De meest genoemde redenen om niet aan sport te doen zijn gebrek aan tijd en het idee dat sport niet leuk is. Daarnaast vormen de kosten van sport en gezondheidsklachten belemmeringen om aan sport te doen.

Sportvoorzieningen

De respondenten is een vraag gesteld wat hun algemene indruk is van de sportvoorzieningen (gymzalen, sporthallen, zwembaden, sportvelden enz.) in de gemeente Soest. Deze vraag is ook aan niet-sporters voorgelegd.

Tabel 37 Overzicht reacties sportvoorzieningen (meerdere antwoorden mogelijk)

Reactie	Aantal	Perc. 2013	Perc. 2008
Ik vind ze prima zo, weinig op aan te merken	919	40	37
Ik kom er nooit	818	35	38
Ik heb wat op te merken over een voorziening	320	14	10
Ik mis een voorziening	102	4	6

40% van de volwassenen heeft niets op te merken over de sportvoorzieningen in de gemeente Soest. 14% van de respondenten plaatst een opmerking over een sportvoorziening in de gemeente Soest. 4% mist voorzieningen.

Alle opmerkingen en wensen zijn overgenomen en bij deze rapportage overhandigd. Veel opmerkingen gingen over de hygiëne in het zwembad, het ontbreken van de opblaashal van tennisvereniging Toss en het onderhoud van de sporthallen. Inwoners van Soest missen onder andere een buitenzwembad, een tennishal, een golfbaan en een skeelerbaan.

Aanvullend is de respondenten ook gevraagd te reageren op een vijftal stellingen over de sportvoorziening die de afgelopen 12 maanden het vaakst gebruikt is.

Tabel 38 Overzicht reacties op een aantal stellingen over sportvoorzieningen onder volwassenen

Stelling	helemaal mee eens	mee eens	geen mening	mee oneens	helemaal mee oneens
Ik ben tevreden over de bereikbaarheid	43	7	2	2	2
Ik voel me er veilig	39	9	3	2	2
Ik ben tevreden over de toegankelijkheid	37	10	3	3	2
Ik ben tevreden over de kwaliteit van de voorziening	28	13	6	5	3
Ik vind de accommodatie voldoende schoon	25	14	5	6	5

Getoonde waarden zijn percentages van het aantal respondenten dat genoemd item gewaardeerd heeft. Ongeveer 45% van de respondenten sloeg deze vragen over. Het merendeel van de respondenten lijkt redelijk tevreden over de sportvoorzieningen die in de afgelopen 12 maanden het vaakst gebruikt zijn. Kwaliteitsaspecten als bereikbaarheid, veiligheid, toegankelijkheid en reinheid worden door ongeveer een vijfde van de respondenten negatief beoordeeld. Van elf sportvoorzieningen zijn dermate veel beoordelingen gegeven dat de items per voorziening vergeleken konden worden. Drie voorzieningen: sporthal Beukendal, de Banninghal en Sleasure springen er dan negatief uit op kwaliteit en reinheid.

Body Mass Index

Ook volwassen respondenten is gevraagd lengte en gewicht te noemen. Evenals bij jongeren kan vervolgens de BMI en daarmee overgewicht worden berekend. In onderstaande tabel een overzicht voor mannen en vrouwen.

Tabel 39 Overzicht aantal en percentage volwassenen met overgewicht

Geslacht	Gem. gewicht	Gem. Quetelet index	Aantal met ondergewicht	Aantal met normaal gewicht	Aantal met overgewicht	Aantal met obesitas
Man	84	25,2 (n=1036)	6 (1)	530 (51)	436 (42)	64 (6)
Vrouw	69	24,4 (n=1190)	21 (2)	735 (62)	321 (27)	113 (9)
Totaal	76	24,8 (n=2226)	27 (1)	1265 (57)	757 (34)	177 (8)

In vergelijking met het onderzoek in 2008 is het gemiddeld gewicht van zowel mannen als vrouwen met een kilo toegenomen. In de twee rechter kolommen worden het aantal en percentage volwassenen met overgewicht en obesitas weergegeven. In totaal zijn er 757 (42%) respondenten met overgewicht (in 2008 nog 40%). Vooral veel mannen in Soest hebben te kampen met overgewicht. Onder niet-sporters (49%) en allochtonen (45%) is het percentage respondenten met overgewicht hoger dan gemiddeld. Overgewicht neemt ook toe met de leeftijd. In de leeftijdscategorie 45-54 jaar heeft 45% overgewicht. In de categorie 55-64 jaar, 47% en in de categorie 65-74 jaar 48%.

Het aantal mensen dat in Nederland aan overgewicht of obesitas lijdt is de laatste decennia sterk gestegen. Volgens het CBS (juli 2012) had in 2011 54% van de mannen en 43% van de vrouwen (20+ jaar) overgewicht (BMI = 25). Tien procent van de mannen en 13% van de vrouwen had obesitas (BMI = 30). Bron: CBS Gezondheidsenquête 2011. Het percentage overgewicht in Soest is dus iets lager dan de landelijke cijfers.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Door een forum van beweegexperts is in 1998 een Nederlandse Norm Gezond Bewegen geformuleerd. De norm heeft tot doel het risico op chronische ziekten te verlagen en de levensduur te verlengen. De norm stelt dat volwassenen minimaal een half uur matig intensieve lichamelijke activiteiten moeten verrichten op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week. Een half uur fietsen of wandelen bijvoorbeeld geldt als een matig intensieve activiteit, het spelen van een sportwedstrijd of in de tuin werken worden gezien als zware lichamelijke activiteiten.

Binnen het kader van dit sportdeelnameonderzoek was het niet mogelijk om het dagelijks lichamelijke activiteitenpatroon van mensen te meten. Derhalve is respondenten de vraag voorgelegd zelf een inschatting te maken van het voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Tabel 40 Overzicht inschatting NNGB

Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Perc. 2013	Perc. 2008	Perc. 2005
Denkt aan Norm te voldoen	69	66	67
Denkt niet aan Norm te voldoen	27	32	29
Niet beantwoord	4	2	4
Totaal	100	100	100

69% van de respondenten schat zelf in aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen te voldoen (in 2008, 66% en in 2005, 67%). Sporters schatten vaker in aan de NNGB te voldoen dan niet sporters 76% om 60%. Mensen met normaal gewicht schatten vaker in aan de NNGB te voldoen dan mensen met overgewicht 76% om 67%. Van de mensen die 120 keer per jaar of vaker aan sport doen schat 86% in de NNGB te halen. Van de groep die maximaal 60 keer per jaar sport denkt 63% de NNGB te halen. In 2011 bleek uit onderzoek van het RIVM (Loket Gezond Leven) dat 59% van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder aan de NNGB voldoet.

Sporten met een beperking

Sporten met een beperking dient veelal aangepast plaats te vinden. In dit onderzoek is gevraagd naar de mate waarin respondenten beperkingen ondervinden bij het sporten.

Tabel 41 Overzicht aanwezige beperkingen en/of chronische aandoeningen om te sporten (meerdere antwoorden mogelijk)

Beperking	Aantal	Perc. sporters met beperking 2013	Perc. sporters met beperking 2008	Perc. sporters met beperking 2005
Chronische aandoening *	172	62	63	66
Lichamelijke beperking (motorisch)	123	54	55	63
Auditieve beperking (doof, slechthorend)	54	63	71	79
Visuele beperking (blind, slechthorend)	21	67	62	83
Verstandelijke beperking	14	50	75	40
Totaal	333 **	61	64	65

* aandoeningen zoals astma, diabetes, artrose, hartaandoening, reuma, rugklachten etc.

** respondent heeft één of meerdere beperkingen

Chronische aandoeningen vormen de meest voorkomende beperkingen. Daarnaast zijn er veel respondenten met een motorische beperking. In totaal zijn er 333 mensen met een beperking en/of chronische aandoening (14%). 64% van de mensen met een beperking deden in 2008 aan sport. In 2013 is dit percentage lager te weten 61%.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is werk dat gedaan wordt zonder dat ervoor wordt betaald omdat mensen het leuk vinden om te doen. De vraag of respondenten de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk hebben gedaan in de sport wordt door 21% positief beantwoord, in 2008 nog 17% en in 2005 nog 19%. 12% heeft vrijwilligerswerk gedaan bij een andere vrijwilligersorganisatie. Onder sporters was het percentage vrijwilligers in de sport hoger dan bij niet-sporters 27% om 8%. Mannen doen meer vrijwilligerswerk in de sport dan vrouwen 27% om 17%. Ten opzichte van 2008 (23% om 13%) blijft het verschil tussen mannen en vrouwen vergelijkbaar. 34% van de vrijwilligers besteedt één uur of minder per week aan dit werk. 12% meer dan vijf uur per week.

De grote groep mensen die helemaal geen vrijwilligerswerk doet bestaat uit 1466 mensen (63%), kreeg een drietal redenen voorgelegd hoe ze wel gemotiveerd kunnen worden om vrijwilligerswerk te doen. 8% zou vrijwilligerswerk gaan doen wanneer dit 'verplicht' zou worden bij de organisatie, 12% wanneer het werk duidelijk omschreven zou zijn inclusief de benodigde tijd en 21% zou best vrijwilligerswerk willen gaan doen wanneer ze persoonlijk gevraagd zouden worden. Andere genoemde 'voorwaarden' zijn: meer tijd te besteden, betere gezondheid, na een periode van rust etc. Alle genoemde 'voorwaarden' zijn uitgewerkt en bij deze rapportage overhandigd.

Sportstimulering en sportbeleid

Voor mensen met een inkomen op of net boven het bijstandsniveau, bestaat er het minimafonds (declaratiefonds) van waaruit bijvoorbeeld de contributie van sportverenigingen betaald kan worden. 530 respondenten (23%) kennen het fonds (in 2008, 17%). 31 respondenten geven aan er gebruik van te hebben gemaakt. Van de niet-sporters die de reden 'Het kost teveel geld' noemen als reden om niet aan sport te doen, is 84% onbekend met het declaratiefonds.

Suggesties nieuwe sportbeleid gemeente Soest

Respondenten kwamen, daarom gevraagd, met diverse suggesties voor nieuw sportbeleid in Soest. 537 reacties zijn ingedeeld in de rubrieken: accommodaties en voorzieningen (124 keer genoemd), specifieke doelgroepen (125 keer genoemd), promotie van sport en bewegen (64 keer genoemd), aanbod aanpassen (24 keer genoemd), via subsidie sturen/helpen (94 keer genoemd), niets doen/eigen verantwoordelijkheid van mensen (14 keer genoemd) en overig (72 keer genoemd). Daarnaast zijn de volledige reacties overgenomen en bij deze rapportage overhandigd. Ter illustratie enkele suggesties:

- collectief (en meer) gebruik maken van buitensportaccommodaties
- de kwaliteit van de accommodaties is matig, investeer leidt tot hogere sportdeelname
- AOW-ers stimuleren om laagdrempelig te gaan bewegen
- meer vakleerkrachten bewegingsonderwijs op de basisscholen
- organiseer buurtsportdagen en andere laagdrempelige kennismakingsactiviteiten
- houd contributies betaalbaar
- mensen moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen, geen taak voor gemeente
- ik beweeg veel in de natuur dat is voor mij voldoende

Samenvatting

In Soest wordt sinds 2005 regelmatig een sportdeelnameonderzoek uitgevoerd. Enerzijds om de effecten van projecten en activiteiten te meten, anderzijds als bron voor vervolgleid. De onderzoeksopzet in 2013 is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Wederom zijn dezelfde drie doelgroepen benaderd.

In totaal zijn 13793 personen uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. Uiteindelijk konden van 4442 respondenten de antwoorden worden verwerkt. De respons onder volwassenen bedraagt 24%. Onder jongeren viel de respons wat tegen (26%). Drie basisscholen werkten helaas niet mee, waardoor de respons uitkwam op 73% (groep 5 t/m 8). De respons is voldoende voor een representatief beeld van de sportdeelname in de gemeente Soest.

Resultaten basisschooljeugd

Sportdeelname

86% van de jeugd doet buiten de gymlessen aan sport. Jongens doen meer aan sport dan meisjes (88% om 84%). De sportdeelname van allochtonen (76%) neemt sinds 2005 wel iets toe maar blijft lager dan de sportdeelname van autochtonen (89%). In de wijk Smitsveen is de sportdeelname in alle onderzoeksjaren het laagst en in Soest-Zuid het hoogst. Op zes scholen is de sportdeelname 90% of hoger.

82% van de sporters doet aan sport bij een vereniging. De vereniging blijft daarmee veruit de belangrijkste aanbieder van sport. 71% van de kinderen sport bij een sportvereniging. Het percentage sporters dat (tevens) niet-georganiseerd sport bedraagt 31%. 8% sport bij de naschoolse opvang (BSO) of bij activiteiten van de combinatiefunctionaris. Veruit de meeste respondenten doen aan voetbal (435), gevolgd door hockey (270), tennis (171), vecht- en verdedigingsporten (154), paardensport (139) en zesde danssport (137). Gemiddeld wordt er bijna tweeënhalf uur per week aan sport gedaan.

Motieven voor sportdeelname

Intrinsieke/fysieke motieven zijn voor 44% van de respondenten reden om aan sport te doen. Gezondheidsmotieven scoren 32%. De sociaal/emotionele dimensie is voor 24% reden om aan sport te doen. Ten opzichte van 2008 en 2005 lijken gezondheidsmotieven minder belangrijk te worden.

De meest genoemde reden om niet aan sport te doen is evenals in 2008 en 2005: 'Ik vind andere dingen leuker om te doen'. Sport moet concurreren met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Als tweede word genoemd 'Ik vind trainingen/wedstrijdjes niet leuk' en 'Ik kan niet op de tijden dat er trainingen/ wedstrijden zijn'. Niet-sporters lijken eerder van plan meer aan sport te willen doen dan sporters.

De gemeente Soest organiseert al jaren sportkennismakingscursussen die worden aangeboden tijdens het project 'Kies je Sport'. 37% heeft ooit wel eens meegedaan met een sportcursus. 24% van de cursisten 'Kies je Sport' zegt zich na afloop te hebben aangemeld als lid bij diezelfde vereniging. In 2008 nog 12% en in 2005 20%. Kies je Sport slaagt er dus in om kinderen een sport te laten vinden die bij ze past.

Overgewicht en bewegen

In totaal zijn er 131 kinderen met overgewicht en 22 met obesitas (71 jongens en 82 meisjes). Dit is 12% van het totaal aantal kinderen. In 2008 ging het om 15%. In 2005 om 7%. Landelijke cijfers geven aan dat 16% van de jeugd (tussen 4-16 jaar) te maken heeft met overgewicht. Soest vertoont derhalve geen uitzondering. Er is een behoorlijk verschil qua overgewicht tussen sporters (11%) en niet-sporters (17%).

Ruim de helft van de basisschoolleerlingen is tevreden over de sportvoorzieningen in de buurt. 27% van de kinderen geeft aan ze in de directe woonomgeving een voorziening/accommodatie missen. Eén op de zeven respondenten maakt niet of nauwelijks gebruik van de voorzieningen in de directe woonomgeving. Voorbeelden van voorzieningen in de buurt die worden gemist zijn: speeltuin, doeltjes op het veld, skatevoorziening, hockeyveldje etc. 57% van de respondenten is ooit wel eens gestopt met sporten. Meisjes zijn veel vaker (68%) gestopt dan jongens (48%).

Zwemvaardigheid

In Soest werd tot en met schooljaar 2012-2013 schoolzwemmen aangeboden. 98% van de respondenten beschikt minimaal over zwemdiploma A (in 2008, 96%). 25 respondenten (2%) geven aan geen zwemdiploma te hebben. 5% van de allochtonen beschikt niet over een zwemdiploma (was 14% in 2008), tegenover 0% van de autochtonen. De grootste groep respondenten 63% beschikt over diploma C (was 71% in 2008).

Beweegnorm

62% van de kinderen gaat dagelijks lopend of fietsend naar school (in 2008 nog 66%). Gemiddeld bewegen kinderen 46 minuten per dag buiten. Jongens veel meer dan meisjes (52 minuten om 40 minuten). 265 respondenten (17%) (was 15% in 2008) geven aan slechts één keer in de week schoolgym te hebben. De som van het aantal minuten dat aan sport gedaan wordt, buiten gespeeld wordt, het aantal minuten nodig om van thuis op school en vice versa te komen en het aantal minuten gymnastiekonderwijs bepalen of het kind voldoet aan de beweegnorm van 60 minuten lichamelijke activiteit per dag. 60% van de respondenten haalt de Beweegnorm (53% in 2008). Jongens meer dan meisjes (67% om 53%). Sporters meer dan niet-sporters (64% om 35%). De Beweegnorm wordt op de Montessorischool, de Postiljon en op de da Costaschool nog niet door de helft van de respondenten gehaald.

Resultaten jongeren

Sportdeelname

De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 14,8 jaar. De jongeren zijn redelijk gelijk verdeeld over drie schooltypen VMBO, HAVO en VWO respectievelijk 29%, 35% en 25%. De onderzoeksgroep is goed vergelijkbaar met die van 2008. 85% van de jongeren doet aan sport (in 2008, 89%, in 2005 93%). 55% van de jongeren sport meer dan 120 keer per jaar. 14% sport minder dan 60 keer per jaar. De sportdeelname varieert met de leeftijd: 12-jarigen (94%), 13-jarigen (89%), 14-jarigen (85%), 15-jarigen (84%), 16-jarigen (75%), 17-jarigen (86%) en 18-jarigen tussentwintig (77%). De sportdeelname verschilt ook per schooltype. Achtereenvolgens de percentages per schooltype VMBO (79%), HAVO (91%) en VWO (86%). Allochtone jongeren doen in Soest minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 74% om 87%. Het verschil is de afgelopen vijf jaar groter geworden.

De vijf sporten die de afgelopen twaalf maanden door jongeren het vaakst zijn beoefend (ze konden drie sporten noemen), veldvoetbal 157, hardlopen/joggen/trimmen 142 en fitness (101). In vergelijking met 2008 is tennis minder populair geworden ten koste van fitness.

Veldvoetbal is de populairste verenigingssport voor jongeren. 22% van de jongeren doen aan voetbal bij een vereniging. 26% van de sporters is lid van een voetbalvereniging (19% in 2008). Ook hockey en tennis zijn populaire verenigingssporten. Fitness is de populairste sport in commercieel verband voor jongeren. 13% van de jongeren doet aan fitness bij een sportschool. Veruit de meeste jongeren in Soest doen aan sport bij een vereniging. Het percentage jongeren dat bij een sportvereniging sport blijft constant. Ongeorganiseerd alleen sporten is tweede keus. In groepsverband met vrienden of familie derde. Sporten bij een commerciële aanbieder vierde en sterk stijgend in populariteit.

Motieven voor sportdeelname

‘Ik vind de sport heel leuk’ is en blijft ook in 2013 de belangrijkste reden om aan sport te doen. Als tweede wordt genoemd ‘Sport is goed voor je conditie’ met 67% en als derde ‘Ik word er lekker fit van’ met 51%. Voor een op de vier respondenten klopt het beeld van de jongeren dat ze zelf hebben van hun eigen sportgedrag niet helemaal met daadwerkelijke sportgedrag. 18% geeft aan nooit gebruik te maken van sportvoorzieningen in de gemeente Soest. 45% vindt ze prima. 8% van de jongeren plaatst een kritische opmerking over de sportvoorzieningen in de gemeente Soest of mist een voorziening.

Beweegnorm

85% van de jongeren schat in zelf aan de NNGB te voldoen. Deze inschatting is flink hoger dan voorgaande onderzoeksjaren (79% in 2008 en 73% in 2005). Onder sporters is dit percentage 87% (niet-sporters 70%). Onder jongens is dit percentage (84%) vergelijkbaar met meisjes (86%). Onder jongeren is met overgewicht is het percentage lager dan onder jongeren met normaal gewicht (78% om 87%). Op het VMBO (82%), op HAVO (85%) en op VWO (87%).

Overgewicht en bewegen

In totaal zijn er 36 jongeren (7%, (24 jongens, 12 meisjes) met overgewicht (waarvan 4 obees). In 2008 ging het om 10%. 56% van de sporters geeft aan meer aan sport te willen doen. Onder niet-sporters is dit percentage 54%. 49% van de respondenten heeft ooit wel eens meegedaan met Kies je Sport. 19% heeft meegedaan met Whoznext.

Vrijwilligerswerk

De vraag of respondenten de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk hebben gedaan wordt door 27% met ja beantwoord (in 2008 ging het om 23%, in 2005, 22%). 8% heeft vrijwilligerswerk gedaan bij een andere vrijwilligersorganisatie. Jongens doen minder vaak vrijwilligerswerk in de sport dan meisjes 27% om 31%. 63% van de vrijwilligers in de sport besteedt hier maximaal 1 uur per week aan. Dertien vrijwilligers meer dan vijf uur per week. Jongeren doen geen vrijwilligerswerk omdat: tijdgebrek en andere bezigheden (52%), 31% geeft aan nooit gevraagd te zijn en 13% wil geen onbetaald werk doen of heeft er geen zin in. 10% weet niet wat er te doen is en 5% tenslotte houdt niet van de verplichtingen.

Resultaten volwassenen

Sportdeelname

De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 52 jaar. 73% van de volwassenen in Soest doet aan sport. 31% van de volwassenen sport meer dan 120 keer per jaar. 40% van de volwassenen sport minder dan 60 keer per jaar. Mannen doen vaker aan sport dan vrouwen. Onder intensieve sporters (meer dan 120 keer per jaar) zijn meer mannen dan vrouwen te noteren. In vergelijking met 2008 is de sportdeelname 2% gedaald. Ten opzichte van 2008 daalt de sportdeelname in alle wijken behalve in Klarwater en de Eng-Soest Midden. Met name de forse daling in de wijk Boerenstreek is opmerkelijk. Allochtonen doen minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 73% om 67%. De zes sporten die de afgelopen twaalf maanden door volwassenen het vaakst zijn beoefend (er konden drie sporten genoemd worden), zijn fitness (638), hardlopen/joggen/trimmen (500), wielrennen/mountainbiken/fietsen (433), wandelsport (342), tennis (274) en aerobics (271). In vergelijking met 2008 is wielrennen/mountainbiken/fietsen gestegen van de zesde naar de derde plaats. Tennis is in Soest voor volwassenen net als in 2008 veruit de populairste verenigingssport. 8% van de volwassenen is lid van een tennisvereniging. Fitness is voor volwassenen de populairste sport in commercieel verband. 28% van de volwassen sporters doet aan fitness bij een sportschool of fitnesscentrum. Daarnaast is aerobics/steps populair (12% van de sporters). Hardlopen/joggen/trimmen, wielrennen/mountainbiken/toerfietsen en wandelsport zijn de drie populairste sporten in ongeorganiseerd verband. 15% van de volwassen inwoners van de gemeente Soest doet ongeorganiseerd aan hardlopen (in 2008 11%). 13% van de volwassenen doet aan wielrennen/mountainbiken/toerfietsen, 8% aan wandelsport en 5% aan zwemsport. Alleen ongeorganiseerd sporten is het meest voorkomende verband waarin gesport wordt. 37% van de respondenten heeft hier een voorkeur voor. 35% sport bij een vereniging. Daarnaast sport 30% bij een commerciële sportaanbieder.

Motieven voor sportdeelname

Niet-sporters lijken eerder genegen meer aan sport te gaan doen dan sporters. De meest genoemde redenen om niet aan sport te doen zijn gebrek aan tijd en het idee dat sport niet leuk is. Daarnaast de kosten van sport en gezondheidsklachten.

Sportvoorzieningen

40% van de volwassenen heeft niets op te merken over de sportvoorzieningen in de gemeente Soest. 14% van de respondenten plaatst een opmerking over een sportvoorziening, 4% mist voorzieningen. Veel opmerkingen gingen over de hygiëne in het zwembad, het ontbreken van de opblaashal van tennisvereniging Toss en het onderhoud van de sporthallen. Inwoners van Soest missen onder andere een buitenzwembad, een tennishal, een golfbaan en een skeelerbaan. Het merendeel van de respondenten lijkt redelijk tevreden over de sportvoorzieningen die in de afgelopen 12 maanden het vaakst gebruikt zijn. Kwaliteitsaspecten als bereikbaarheid, veiligheid, toegankelijkheid en reinheid worden door ongeveer een vijfde van de respondenten negatief beoordeeld.

Overgewicht en bewegen

In totaal heeft 42% van de respondenten overgewicht (in 2008 nog 40%). Vooral veel mannen in Soest hebben te kampen met overgewicht. Onder niet-sporters (49%) en allochtonen (45%) is het percentage hoger dan gemiddeld. Overgewicht neemt ook toe met de leeftijd. In de leeftijdscategorie 45-54 jaar heeft 45% overgewicht. In de categorie 55-64 jaar, 47% en in de categorie 65-74 jaar 48%.

Beweegnorm

69% van de respondenten schat zelf in aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen te voldoen (in 2008, 66% en in 2005, 67%). Sporters schatten vaker in aan de NNGB te voldoen dan niet sporters 76% om 60%. Mensen met normaal gewicht schatten vaker in aan de NNGB te voldoen dan mensen met overgewicht 76% om 67%. Chronische aandoeningen vormen de meest voorkomende beperkingen. Daarnaast zijn er veel respondenten met een motorische beperking. In totaal zijn er 333 mensen met een beperking en/of chronische aandoening (14%). 64% van de mensen met een beperking deden in 2008 aan sport. In 2013 is dit percentage lager te weten 61%.

Vrijwilligerswerk

De vraag of respondenten de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk hebben gedaan in de sport wordt door 21% positief beantwoord. in 2008 nog 17% en in 2005 nog 19%. 12% heeft vrijwilligerswerk gedaan bij een andere vrijwilligersorganisatie. Mannen doen meer vrijwilligerswerk in de sport dan vrouwen 27% om 17%. 34% van de vrijwilligers besteedt één uur of minder per week aan dit werk. 12% meer dan vijf uur per week. 530 respondenten (23%) kennen het minimafonds (in 2008, 17%). 31 respondenten geven aan er gebruik van te hebben gemaakt.

Literatuurlijst

- Akse Media, digitale gemeentegids Soest (internet)
- CBS, Gezondheidsenquête 2011 (internet)
- Gemeente Soest, Statistisch jaaroverzicht gemeente Soest, 2013.
- GGD Midden-Nederland, Jeugdgezondheidsmonitor 2008-2010 Soest, Bun en de Vos.
- Mulier instituut, Richtlijn Sportdeelname Onderzoek RSO, Standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname, den Bosch, oktober 2000.
- Mulier instituut, Sportdeelname in Nederland 2006-2012 trends en actualiteit, mei 2013.
- RIVM, Loket Gezond Leven. 2011 (internet)
- Sociaal en Cultureel Planbureau, Rapportage Sport 2006, den Haag 2006.
- Sportscan, onderzoek sportdeelname gemeente Soest, 2005
- Sportscan, onderzoek sportdeelname gemeente Soest, 2008
- TNO Kwaliteit van Leven, Overgewicht bij kinderen, maart 2006.
- Voedingscentrum, Masterplan overgewicht, 2005, den Haag.

Bijlage I Overzicht sportdeelname volwassenen van verschillende doelgroepen

	2013	2008	2005
Volwassenen	73	75	76
Vrouw	71	75	75
Man	75	75	77
18-24 jaar	84	75	83
25-34 jaar	71	77	80
35-44 jaar	74	81	83
45-54 jaar	79	79	76
55-64 jaar	70	73	74
65-74 jaar	66	67	75
75 jaar en ouder	64	47	43
Autochtonen	67	76	77
Allochtonen	73	71	73
Alleen primair onderwijs	n.b.	38	n.b.
LBO	n.b.	65	n.b.
VMBO	n.b.	74	n.b.
HAVO/VWO	n.b.	76	n.b.
MBO	n.b.	77	n.b.
HBO	n.b.	78	n.b.
WO	n.b.	84	n.b.
Alleenstaand	65	67	n.b.
Twee volwassenen	72	73	n.b.
Twee volwassenen met kinderen	75	80	n.b.
Eén ouder met kinderen	75	65	n.b.
Thuiswonend bij ouders/ verzorgers	85	81	n.b.
Inkomen huishouden tot 1900	n.b.	63	n.b.
Inkomen huishouden van 1901 tot 3150	n.b.	72	n.b.
Inkomen huishouden boven 3151	n.b.	85	n.b.
't Hart, Soestdijk	77	80	76
Klaarwater en industrieterrein Soestdijk, Centrum	68	66	77
Boerenstreek, Het Soesterveen en de Grachten, Laag Hees	69	80	80
Soest Midden, De Eng en Eemgebied	71	71	72
Smitsveen, Eng Zuid	68	69	75
Overhees, Hees, Klein Engendaal, De Zoom en Wieksloot	72	75	76
De Birk, Soest-Zuid, Duinengebied en Soestduinen	77	82	76
Soesterberg	68	74	74